

แบบสอนอ่าน

กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ

นิทานอีสป

ของ

มหาอำมาตย์ตรี พระยาเมธาธิบดี

— พ.ศ. ๒๔๖๕ —

พิมพ์ครั้งที่ ๔๐๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๕

ปกกระดาษ ราคาเล่มละ ๒๔ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ ตาม พระราชบัญญัติ

บ
๓๓๗.๖
ม

๓๕๗๕

แบบสอนอ่าน

กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ

นิทานอีสป

ของ

มหาอำมาตย์ตรี พระยาเมธาธิบดี

พิมพ์ครั้งที่หก ๕๐๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๔ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตาม พระราชบัญญัติ

๑ ๐1768

คำชี้แจงของผู้แต่ง

(เมื่อพิมพ์ครั้งที่ ๑)

หนังสือนิทานอีสปเล่มนี้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
พระกำแพงราชานุภาพ เริ่มเป็นผู้ทรงแนะให้ข้าพเจ้าแต่ง
ขึ้น ให้ใช้ภาษาง่าย ๆ และประโยคสั้น ๆ สำหรับเด็กใน
ชั้นมูลศึกษาจะได้ใช้เป็นแบบสอนอ่านในเมื่อเรียนแบบเรียน มอ
ศึกษาจบเล่มแล้ว จรรมนิยมหนังสือที่เป็นแบบสอนอ่านอย่าง
นี้ ไม่ว่าจะแต่งขึ้นในภาษาไทยใด ๆ ย่อมเพ่งประโยชน์อยู่
ต่องานอย่าง อย่างหนึ่งเพื่อให้มีความรู้ในวิชาหนังสือที่ขึ้น
เช่นให้อ่านหนังสือคล่อง ให้อ่านถูกระยะวรรคตอน ให้ทั้ง
ผู้อ่านและผู้ฟังเข้าใจความได้ชัดเจน กับให้จำตัวสะกด
การันต์และถ้อยคำสำนวนที่ดีได้เป็นต้น อีกอย่างหนึ่งซึ่ง
เป็นข้อสำคัญยิ่ง และซึ่งครูมักจะต้องคอยเตือนมาก ก็คือ
เพื่อให้เด็กเรียนได้ใช้ปัญญาความนึกที่ระทวีติของตามเนื้อเรื่อง
ที่ได้อ่านแล้วให้เห็นประจักษ์ขึ้นในใจตนเอง ว่าภาคีที่ทำน
กล่าวไว้ล้วนเป็นของดี และถ้าคนประพฤติตาม ก็จะได้รับ

ประโยชน์ด้วยกัน ทุกคนไม่เลือกหน้าว่าผู้ใด ความเพ่ง
 ประโยชน์ในข้อสองนี้ ถ้าครู จะปฏิบัติให้สำเร็จได้ทั้งประสงค์
 ก็มีข้อที่ จะแนะ นำอยู่ข้าง คือ เมื่อ นักเรียนอ่าน บทใดไปแล้ว
 อย่าให้ ครู ถือ ว่า เป็น เสรี จริย ของ คน แต่ เพียง เท่า นั้น จง อุตสาหะ
 ซักถาม สักถาม สักถาม ให้ นักเรียน คิด คอย ตาม เนื้อ เรื่อง ได้ โดย อนุมัติ
 ของ ตนเอง เช่น นิทาน เรื่อง ราชสีห์ กับ หมี เมื่อ บ่น ให้ นักเรียน
 ใน ชั้น อ่าน เป็น ตอน ๆ จน จบ แล้ว ครู ควร ให้ นักเรียน คน หนึ่ง
 ลูก ขึ้น เล่า ให้ ฟัง จน ทลออก เรื่อง แล้ว ถาม นักเรียน เป็น คน ๆ ไป
 ว่า ราชสีห์ ที่ ใน รูป นั้น หน้าตา เป็น อย่างไร ? เชี่ยว เล็บ
 เป็น อย่างไร ? ถ้า เด็ก ไป พย เข้า ตาม ทาง ลัก ทั่ว หนึ่ง จะ ทำ
 อย่างไร ? ส่วน หมี นั้น ใคร ๆ ก็ รู้จัก ที่ บ้าน ใคร มี หมี ชุม บ้าง ?
 ดิย ไม้ หมา ๆ และ ฟัน กระ กาน แข็ง ๆ ทำไม หมี จึง ทรู ลอก เข้า
 ไป ได้ ? ฟัน หมี เป็น อย่างไร ? ราชสีห์ โกรธ หมี เมื่อ ทรู ทรู
 หมี ไว้ ได้ แล้ว ทำไม จึง ปล่อย ตัว ไป เสีย ? ใจ คอ ราชสีห์ เป็น
 อย่างไร ? ถ้า ราชสีห์ ฆ่า หมี เสีย ใน เวลา โกรธ เมื่อ มา ถึง
 คราว ที่ ราชสีห์ คิด บ่วง แล้ว ต้อง อับ หมี เข้า กังนี้ ราชสีห์ จะ เป็น
 อย่างไร ? ใจ คอ หมี เป็น อย่างไร ? กังนี้ เป็น คัน

ในที่ สุด นี้ ข้าพเจ้า ถือ เป็น โอกาส ขอ แจ้ง ว่า พระเดช พระคุณ
 เสด็จ ใน กรม พระ ที่ ได้ ออก พระนาม มา แล้ว ได้ ทรง พระกรุณา

๒

แก่ข้าพเจ้าเช่น พิเศษ คือ ได้ทรง เสด็จ พระหัตถ์ ช่วยแนะ นำ
ตรวจแก้ และ ตักเตือนแบบ สอนอ่านเล่มนี้ โดย พระองค์เอง
ทุก ๆ บท ทุก ๆ ตอน จนตลอดเล่ม พระเดช พระคุณ ล้น
เกล้า ฯ หาที่สุดมิได้

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลฉัตร (สำนักร์)

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ร.ศ. ๑๓๐

บัญชีเรื่อง

—*—

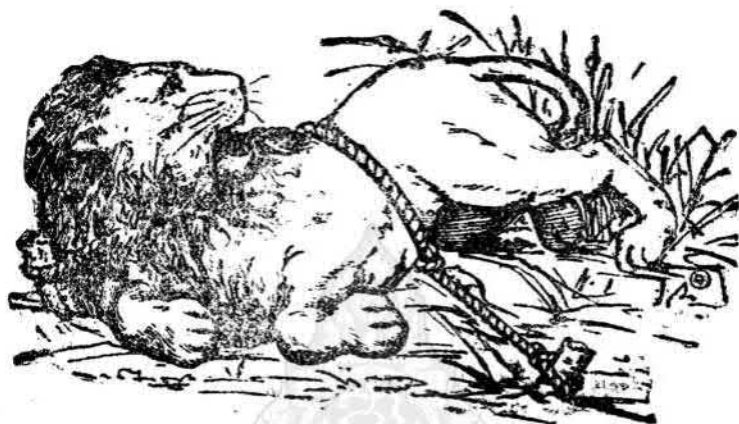
หน้า

นิทานที่ ๑	เรื่อง ราชนี กับ หุ	...	...	...	๑
นิทานที่ ๒	เรื่อง พ่อ กับ ลูก	...	...	...	๓
นิทานที่ ๓	เรื่อง ลา กับ หิงหิ	...	...	...	๕
นิทานที่ ๔	เรื่อง หมา หิงหอก กับ นก กระเจ้า	...	...	...	๖
นิทานที่ ๕	เรื่อง หมา หิงหอก กับ แผล	...	...	...	๘
นิทานที่ ๖	เรื่อง กา กับ นก ยุง	...	...	...	๑๐
นิทานที่ ๗	เรื่อง เต่า กับ ตักแตน	...	...	...	๑๒
นิทานที่ ๘	เรื่อง มด ง่าม กับ จักจั่น	...	...	...	๑๓
นิทานที่ ๙	เรื่อง ไก่ กับ พลอย	...	...	...	๑๔
นิทานที่ ๑๐	เรื่อง กระต่าย กับ เต่า	...	...	...	๑๖
นิทานที่ ๑๑	เรื่อง เทวดา กับ คน ชัย เกวียน	...	...	...	๑๘
นิทานที่ ๑๒	เรื่อง หมา กับ งู	...	...	...	๑๙
นิทานที่ ๑๓	เรื่อง ลูก อัน กับ แม่ อัน	...	...	...	๒๐
นิทานที่ ๑๔	เรื่อง ชาว นา กับ งู เหา	...	...	...	๒๑
นิทานที่ ๑๕	เรื่อง ลา หมา หิงหอก กับ ราชนี	...	...	...	๒๒

นิทานที่ ๑๖	เรื่อง แมลงวัน กับ ไท ห้า ผิง	๒๔
นิทานที่ ๑๗	เรื่อง หมาป่า กับ ลูกแกะ	๒๕
นิทานที่ ๑๘	เรื่อง หมาไล่ เนื้อ อายุ มาก	๒๗
นิทานที่ ๑๙	เรื่อง หมา อยู่ ใน วง กล้วย	๒๙
นิทานที่ ๒๐	เรื่อง ไก่ แก่ กับ เหยี่ยว	๓๐
นิทานที่ ๒๑	เรื่อง หมา จึง รอก ทาง ทวน	๓๒
นิทานที่ ๒๒	เรื่อง ลูกแพะ กับ หมาป่า	๓๕
นิทานที่ ๒๓	เรื่อง หมา จึง รอก กับ เม่น	๓๗
นิทานที่ ๒๔	เรื่อง ช้าง กับ วัว	๓๘
นิทานที่ ๒๕	เรื่อง ลูก ปู กับ แม่ ปู	๔๑
นิทานที่ ๒๖	เรื่อง พวก คน ประชุม กัน	๔๒
นิทานที่ ๒๗	เรื่อง นก อินทรี กับ หมา จึง รอก	๔๔
นิทานที่ ๒๘	เรื่อง ชาว ลวณ กับ ลูก	๔๖
นิทานที่ ๒๙	เรื่อง ที่ ชั่ง กับ ตัว	๔๗
นิทานที่ ๓๐	เรื่อง เทพารักษ์ กับ คน ที่ ใจ ไม่	๔๙
นิทานที่ ๓๑	เรื่อง นาย พราน กับ ไก่ ฟ้า	๕๒
นิทานที่ ๓๒	เรื่อง หงู กับ เหยี่ยว	๕๕
นิทานที่ ๓๓	เรื่อง ราชา สัตว์ ชัน สุทรร สม ทาย ไ้	๕๗

นิทานที่ ๓๔	เรื่อง กบ เลื้อย ก นาย	...	...	...	๕๙
นิทานที่ ๓๕	เรื่อง ยาย แก่ กับ หมอ	...	...	...	๖๑
นิทานที่ ๓๖	เรื่อง คันทวย กับ คันทอ	...	...	...	๖๕
นิทานที่ ๓๗	เรื่อง หมา จึง จอก กับ ราชสีห์	...	...	...	๖๗
นิทานที่ ๓๘	เรื่อง แม่ เนื้อ กับ นาย พรานป่า	...	...	...	๖๙
นิทานที่ ๓๙	เรื่อง หมา กู	...	...	...	๗๒
นิทานที่ ๔๐	เรื่อง พ่อ คำ เกิด กับ ไคต่าง	...	...	...	๗๓
นิทานที่ ๔๑	เรื่อง กระต่ายป่า กับ กบ	...	...	...	๗๕
นิทานที่ ๔๒	เรื่อง กวาง กับ เสือ	...	...	...	๗๗
นิทานที่ ๔๓	เรื่อง สิง กับ คน ทอดแห	...	...	...	๗๘
นิทานที่ ๔๔	เรื่อง คน เลี้ยง แพะ กับ ลูก เสือ	...	...	...	๘๐
นิทานที่ ๔๕	เรื่อง คน เลี้ยง วัว กับ วัว หาย	...	...	...	๘๑

นิทานอีสป

นิทานที่ ๑ เรื่อง ราชสีห์กับหนู.

ราชสีห์ตัวหนึ่งนอนหลับอยู่ที่ใต้ต้นไม้. ใน
เวลานั้น หนูตัวหนึ่งขึ้นไต่ข้ามตัวราชสีห์. ราชสีห์

รู้สึกตัว, ขึ้นขึ้น, กระโดด ตะครุบเอา หนูตัวนั้น
ไว้ได้. ราชสีห์นึกโกรธ จะ ขย้ำ หนูตัวนั้น เสีย.
หนูจึงร้อง วิงวอนว่า “ข้าพเจ้า ขอชีวิตไว้สัก
ครั้งหนึ่งเถิด, อย่าเพ่อฆ่า ข้าพเจ้า เสียเลย, ถ้า
ท่าน ปล่อยข้าพเจ้าไป, ข้าพเจ้า จะไม่ลืมคุณ ของ
ท่านเลย.” ราชสีห์หัวเราะ แล้วว่า “ตัวเอ็ง เล็ก
เท่านี้. เอ็ง จะ มา ตอบแทน คุณเรา อย่างไรได้?” ว่า
แล้วก็ ปล่อยหนูไป. อยู่มา มี ช้าง มี นาน ราชสีห์
ตัวนั้นไป ตีต บ่วง แล้วที่ นายพราน ตักไว้. จะ
ตั้ง รนเท่าไร ก็ไม่ หลุด. ราชสีห์ตั้ง ปัญญา, ลง
ร้อง ควรวญ คราง ก้องไป ทั้งป่า. ฝ่าย หนูตัวนั้น ได้
ยินเสียง ราชสีห์ร้องจำได้, จึงวิ่ง มา ขึ้น ขึ้นไป บน
คันไถ, เอา พันแทะ เชือก ชาติ, ให้ ราชสีห์หลุด
รอด พ้น จาก ความ ตายไปได้. หนูจึง ร้องไป แก่

ราชดีห์ว่า “แต่เดิม ท่าน ก็หัวเราะ เาะ ข้าพเจ้า ว่า
มีตัวเล็กเพียงเท่านี้, จะแทนคุณท่านอย่างไรได้?
มาบัดนี้ ข้าพเจ้า ก็ได้แทนคุณของท่าน ซึ่งเป็น
สัตว์ใหญ่และมีกำลังมาก, ให้เห็นประจักษ์แก่
ตาท่านอยู่เองแล้ว.”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “แม่แต่ผู้เลวทราม
ก็อย่าได้ดูถูก, ถ้าเราทำดีแก่เขา, เขาอาจจะ
แทนคุณเราได้.”

นิทานที่ ๒ เรื่อง พ่อ กับ ลูก.

ชายแก่คนหนึ่งมีลูกหลายคน. ลูกเหล่านั้น
ทะเลาะกัน วุ่นวายอยู่เสมอมิได้ขาด. พ่อจึงสอน
เท่าใด, ลูกเหล่านั้นก็ไม่เลิกทะเลาะกัน. วันหนึ่ง

พ่อจึงบอกให้ลูกไป หาแขนงไผ่ มา คนละ สองสามอัน,
 ตามแต่ จะ หาได้ เมื่อได้ มากพอแล้ว พ่อเอา
 แขนงไผ่ เหล่า นั้น มัด รวมกัน เข้า เป็น กำ เดียว, ส่ง
 ให้ลูก หัก แขนงไผ่ ทั้ง มัด โดย เต็ม กำลัง ที่ ละคน ๆ,
 ก็ ไม่มี ใคร หัก ได้ สัก คน เดียว. พ่อ จึง แก้มัด แขนง
 ไผ่, แล้ว ยื่น ให้ หัก แแต่ คน ละ อัน ๆ. ลูก ก็ หัก
 ได้. พ่อ จึง พูต ให้ ฟัง ว่า “นี่แหละ ลูก ถ้า พวก
 เจ้า รัก กัน, พร้อม ใจ กัน, ช่วย อุดร กัน (ให้ กตม
 เกตียว เป็น อัน เดียว กัน,) ไม่ว่า ใน การ งาน ไต ๆ
 พวก เจ้า จะมี กำลัง มั่นคง เหมือน กับ แขนงไผ่ ทั้ง ๆ มัด.
 ถึง ใคร คิด ร้าย ก็ จะ ทำ ร้าย แก่ พวก เจ้า มิ ได้,
 แต่ ถ้า เจ้า ทะเลาะ วิวาท แดก กัน เป็น ต่าง คน ต่าง
 ใจ แล้ว, ก็ จะ เช่น เดียว กับ แขนงไผ่ เป็น อัน ๆ.

ใคร เขา จะ ทำ ร้าย ทำ ไป ที่ ละ คน ๆ ก็ จะ หมก
พวก เจ้า ทุก คน ใน ไม่ ช้า นาน เท่า ไ้.”

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า ความ รัก ใคร ช่วย
เหลือ กัน และ กัน ไม่ วิวาท กัน ย่อม เป็น กำ ลัง ตัวย
กัน ทุก คน.

— ❦ —

นิทาน ที่ ๓ เรื่อง ลา กับ จิ้งหรีด.

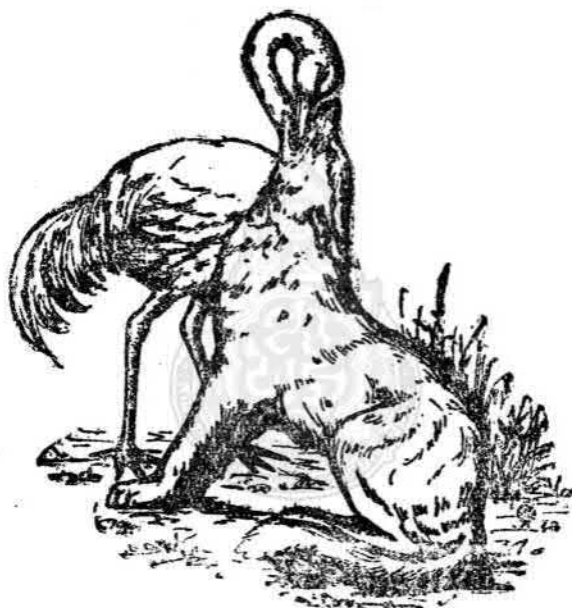
ลา ไม้ ตัว หนึ่ง กิน หญ้า อยู่ ที่ ชาย บ่า, ได้ ยิน
เสียง จิ้ง หรีด ร้อง เพราะ จับ ใจ, อยาก จะ ใคร ร้อง
ได้ บ้าง, จึง ไป ตาม จิ้งหรีด ว่า “เจ้า กิน อะไร จึง
ร้อง ได้ เสียง เพราะ อย่าง นี้?” จิ้งหรีด บอก ว่า “เรา
กิน น้ำ ค้าง.” ลา ได้ ยิน ดัง นั้น ก็ อุด หญ้า อุด น้ำ
แต่ วัน นั้น มา, ตั้ง หน้า แต่ เทียว เลีย น้ำ ค้าง กิน ตาม
ใบ หญ้า ใบ ไม้, ใน ไม่ ช้า ก็ ตาย.

* * *

๖

นิทานอีสป

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “สิ่งไรที่ผิดวิสัย
ของตน ไปทำเข้า อาจจะทำให้โทษ.”

นิทานที่ ๔ เรื่อง หมา จิ้งจอก กับ นก กระสา.

หมา จิ้งจอก ตัวหนึ่ง กำลัง ปลา ตืด คอ, จึงไป
ว่าจ้าง นก กระสา ให้ ช่วย เอา ไข ย่อย ปาก ถ้วย ลง ไป คาบ

เอาก้างปลา ออกจาก คอ. เมื่อ นก กระสา คายเอาก้างปลา ขึ้น มาได้ แล้ว จึง ทวง ค่าจ้าง. ฝ่ายหมาจิ้งจอก กลับ ทำ เป็น โกรธ, ขม เขี้ยว เคี้ยว ฟัน, คำรามว่า “ชะชะ! เอ็งนี่ กำเจินนักทีเดียวนะ, เมื่อจะอยุ่ปากเอ็งเข้าไป อยู่ใน คอ ของ ข้า. ถ้า ข้า จับเอ็งก็ตายเปล่า. ที่ปล่อยให้เอ็งเอา ปาก ออก มาได้ เช่นนี้, คุณ ของ ข้า ยังไม่ เป็น ค่าจ้าง พอ แล้ว หรือ?” เมื่อ ได้ รับ คำ ตอบ เช่น นี้ นก กระสา ก็ไม่รู้ จะ เอา ค่าจ้าง อย่างไร แก่ หมา จิ้งจอก.

• • •

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “ผู้มี กำลัง น้อย ทำคุณแก่ คน พาล นั้น, ยาก ที่ จะ ให้ คน พาล รู้ สึก คุณ”

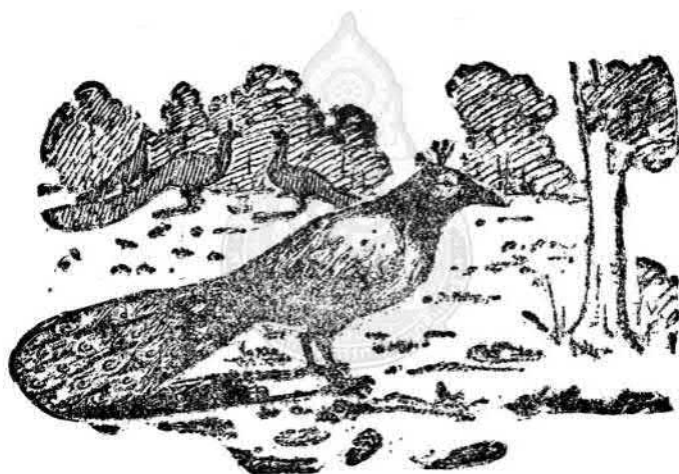
นิทานที่ ๕ เรื่อง หมา จิ้งจอก กับ แพะ.

หมา จิ้งจอก ตัวหนึ่ง ตก ลงไปใน บ่อ ดึก, จะ
พยายาม ตะเกียก ตะกาย สัก เท่าใด, ก็ ขึ้น ไม่ได้. เมื่อ
จน ปัญญา ก็ เกาะ ข้าง บ่อ นิ่ง อยู่, แต่ พอ ไม่ ให้ จม
น้ำ ทาย, ขณะ นั้น มี แพะ ตัว หนึ่ง กระหาย น้ำ เดิน
มา ที่ ปาก บ่อ, เห็น หมา จิ้งจอก ลง ไป อยู่ ใน บ่อ นั้น,

จึงร้องถามหมาจิ้งจอกลงไปว่า “น้ำลึกหรือตื้น? รสจืดสนิทหรือกร่อยเค็มเป็นอย่างไร?” หมาจิ้งจอกได้ฟังดังนั้น ก็ดีใจ, หมาจะลวงแพะเอาตัวรอด, จึงร้องตอบขึ้นมาว่า “ลงมาเถิดเว้ย น้ำในนี้จืดเย็นดีนัก, ลงมากินอาบเล่นด้วยกันให้สบายใจเถิด.” แพะไม่รู้เท่าหมาจิ้งจอก, ก็กระโจนลงไปทันที, หาได้คิดระวังเสียก่อนไม่. หมาจิ้งจอกได้ช่อง, ก็เหยียบเขาแพะ, กระโดดขึ้นฝั่งได้, แล้วชะเง้อลงไปพูดแก่แพะว่า “ถ้าเจ้ามีความคิดมากเท่ากับเส้นเคราที่ได้หางของเจ้าแล้ว, ไหนเลยเจ้าจะใจเร็วด่วนได้, เสียทองที่แก่เราถึงเพียงนี้. ที่ถูก เจ้าจะต้องคิดให้ดีเสียก่อน, แล้วจึงค่อยกระโดดลงไปไม่ใช่หรือ?”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การงานใด ๆ ถ้าเราใจเร็วร้อนได้, ไม่คิดให้รอบคอบเสียก่อนแล้ว ทำลงไป, ฉวยพลาดท่า ก็ จะ เสีย หาย และ ได้ ความ ช้ำ อาย มาก.”

นิทาน ที่ ๖ เรื่อง กา กับ นกยูง.

กา ตัวหนึ่ง นึก อยาก จะ ให้ วิเศษ ยิ่ง กว่า เพื่อน กา ด้วย กัน, จึง ไป เทียว เก็บ เอา ขน หาง และ ขน หงอน

นกยูงที่ร้องไห้ยืนอยู่ตามน้ำ, มาแซกแซมขนของ
ตัว, แล้วละฝูงกาไปทำเดิน กวีต กราย และ เต็ม อยู่
ข้างๆ ฝูงนกยูง. เมื่อ นกยูง เห็น จำได้ว่าไม่ใช่
พวกของตน. ก็ช่วยกัน จิก ตี ขบไล่ให้ ออกไป
เสียจาก ฝูง. กาได้ ความเจ็บปวด เป็น อัน มาก
จะ ทน อยู่ ต่อไป อีก มิได้, จึง บินหนี ลัด ลอด ไป แอบ
ถอน ขน นกยูง ทั้ง เสีย ใน น้ำ, แล้ว กลับ ไป เข้า ฝูง
ของ ตัว อย่าง เต็ม. ฝ่าย เพื่อน กา ที่ เคย เห็น กา ตัว นั้น
กิด ขน นกยูง, เมื่อ ได้ เห็น กา เย่อหยิ่ง ตัว นั้น กลับ
คืน มา อยู่ ใน ฝูง อีก, ก็ช่วยกัน จิก ตี ขบไล่ไม่ให้
เข้าพวก. กา ตัว หนึ่ง จึง ร้อง ไป ว่า “ถ้า เจ้า ไม่
ไ้ สูง ให้ เกิน ศักดิ์ และ ชาติ กำเนิด ของ เจ้า แล้ว,
ไหน เลย เจ้า จะ ได้ รับ ทั้ง ความ ลำบาก จาก ผู้ ที่ สูง กว่า เจ้า,
และ ความ เกลียดชัง จาก พวก เรา ผู้ เสมอ กับ ตัว เจ้า.”

นิทานเรื่องนี้ สอนให้รู้ว่า “การ เย่อ หยิ่ง
ของ หอง และ อวด ดี เป็นโทษไม่ว่าที่ไหน.”

นิทานที่ ๗ เรื่องเด็กจับ ต๊กแตน.

เด็ก คน หนึ่งเที่ยว จับ ต๊กแตน เล่น อยู่ ตาม ถนน
หญ้า แต่ เข้า เมื่อ เวลา น้ำ ค้าง ยัง ไม่ ท้น แห้ง. จับ มา
สัก ชั่วโมง พัก เศษ ๆ ก็ได้ ต๊กแตน เป็น อัน มาก. ครั้น
สาย ชัน แมลง บ่อง ตัว หนึ่ง ออก หา กิน, เด็ก เห็น
สำคัญ ว่าเป็น ต๊กแตน, จึง เอื้อม มือ ออก ไป จะ จับ.
แมลง บ่อง เห็น ดัง นั้น ก็ ขยาย เหล็ก ใน ออก แล้ว ร้อง ว่า
“เฮ้ย อย่า ชุก ชน เจ้า เด็ก น้อย, ถ้า ถูก ตัว ข้า เข้า
มิใช่ เจ้า จะได้ ตัว ข้า เมื่อไร, ถึง ต๊กแตน ที่ เจ้า ได้ ไว้
มาก แล้ว นั้น ก็ จะ พลอย สูญ ไป ด้วย.”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ทำสิ่งใด อย่าได้
ระรานนัก, จงเห็นแก่หน้าผู้อื่นเขาบ้าง. ถ้า
ระรานมากเกินไป, ก็อาจจะเสียประโยชน์ของตนได้.”

นิทานที่ ๘ เรื่อง มดง่ามกับ จักจั่น.

เช้าวันหนึ่งในฤดูฝน, แด่แดด ออกจัดดี.
มดง่าม พวกหนึ่งจึงช่วยกันขนเมล็ดข้าว ที่หาไว้ได้
ในฤดูร้อน, ออกตากแดด. ขณะนั้นมีจักจั่น
ผอมเดินโซเซผ่าน มาเห็นเข้า, จึงแวะเข้าไป หามด
แล้วพูดว่า “ข้าพเจ้าอดอาหารมาหลายเวลาแล้ว หิว
เต็มทน. ขอท่าน ข้าพเจ้า ให้ข้าพเจ้า กินสักเมล็ด ต้องเมล็ด
พอ รอดตาย จะได้หรือไม่?” มดถามว่า “ก็ใน ฤดู
ร้อน ซึ่งเป็น หน้า เกียว ข้าว, มีอาหาร อุดม, ท่านไป ทำ
อะไรเสีย, จึงไม่หาอาหาร เก็บเอาไว้เล่า?” จักจั่น
ตอบว่า “ข้าพเจ้าหาเวลาว่างไม่ได้, เพราะ ฤดู

แต่งเที่ยวร้องเพลงเล่นเพลินไปวันยังค่ำๆ จนสิ้นฤดู
ครัน ถึงฤดูฝนตก, ข้าวก็งอกเสียหมดแล้ว.” มต
จึงเย้ยให้ว่า “อ้าว! ตีแล้วละเป็นไร ถ้าท่านร้อง
เพลงเพลินไปในฤดูร้อน, ทำไมจึงไม่หัดรำในฤดู
ฝนเล่า?”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ขณะที่ยังดีๆ อยู่
ถ้าเราไม่อุทิศกำลังทำ การงานหาสมบัติเอาไว้แล้ว, ใน
เมื่อถึงเวลาเจ็บไข้ได้ยาก, เราก็จะได้ความลำบาก
ยากแค้น เป็นอย่างยิ่ง.”

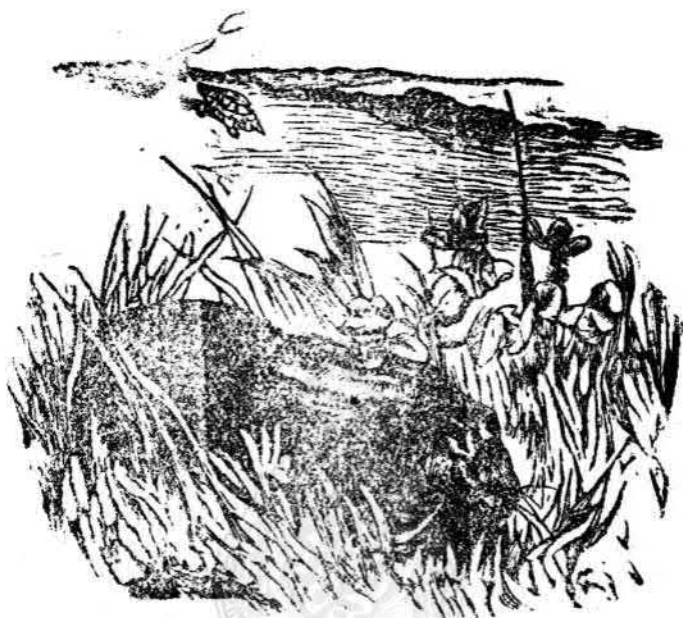
นิทานที่ ๙ เรื่อง ใ้กับ พลอย.

ใ้กับตัวหนึ่ง ขณะที่คุ้ยดินหาอาหาร, ไป
พบพลอยเม็ดหนึ่ง งามดีมีค่ามาก, จึงพูดเปรยๆ
ขึ้นว่า “ถ้าเจ้าของ ของเจ้ามาพบเจ้าเข้าเช่นนี้, เขา

คงเก็บเจ้าไปฝังไว้ในหัวแหวนตามเดิม. นี่เจ้าไม่มีประโยชน์อะไรแก่เรา, ตั้งแต่ข้าวสุกข้าวสารเมสิดเดียวก็ไม่ได้.” ว่าแล้วก็คุ้ยเขี่ยเลยไปในแปลงอื่น ๆ.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ของที่ดีย่อมมีประโยชน์แก่ผู้ที่ใช้จักใช้เท่านั้น.”

นิทานที่ ๑๐ เรื่อง กระต่าย กับ เต่า.

กระต่าย ตัวหนึ่ง เห็น เต่า คดมาน มา, ก็หัวเราะเยาะว่า เต่า ขา ตื่น เดิน ช้า. เต่า จึง ตอบ ไป ว่า “ถึง ท่าน จะ วิ่ง เร็ว รวด กระดม พัด, และ ขา เรา จะ ตื่น กว่า ขา ของ ท่าน ก็ จริง อยู่, แต่ เรา อยาก จะ ถอง ดี เดิน แข่ง กับ ท่าน, ท่าน จะ ว่า กระไร?” กระต่าย ได้ ยิน เต่า

ทำดังนี้, ก็นึกกระหยิ่มใจ, ตก ลง จะวิ่ง แข่ง ด้วย,
จึงพร้อม กันไปหา หมา จึงจอก, บอก ความ ที่ ตก ลง
กัน, แล้ว ก็ตั้งให้ หมา จึงจอก เป็น ผู้เลือก ทาง ที่
จะ แข่ง, และ ให้ เป็น ผู้ตัดสิน อยู่ ปลาย ทาง ด้วย.
เมื่อ ถึง วัน นั้น สัตว์ ทั้ง สอง ก็มา ตั้ง ต้น แข่ง ใน ที่ ที่
หมา จึงจอก ชี้ให้. เต่า เมื่อ ตั้ง ต้น ออกเดิน, ก็ก้ม
หน้าศานต์ก็ คัดตรงไปทีละน้อยๆ จนถึงที่สุด. ฝ่าย
กระจ่าง ถือ ดี ในฝีเท้า ของ ตัวว่าวิ่ง ได้ เร็ว กว่า เต่า, ก็
ชะล่าใจ, หยุดนอน เสีย ไม่ ออกวิ่ง, ครั้น ต้น ขึ้น
ตกใจกลัวว่า จะไล่ เต่า ไม่ทัน, จึงรีบ กระโจนไปโดย
เร็ว, ก็พบ เต่า ไป ถึง เสีย ก่อน แล้ว.

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “อย่า ประมาท
หมิ่น ผู้ ที่ คน เห็น ว่า เสว ทราบ กว่า คน เมื่อ ประมาท

พลาตลงแล้ว อายเขา.

— ❦ —

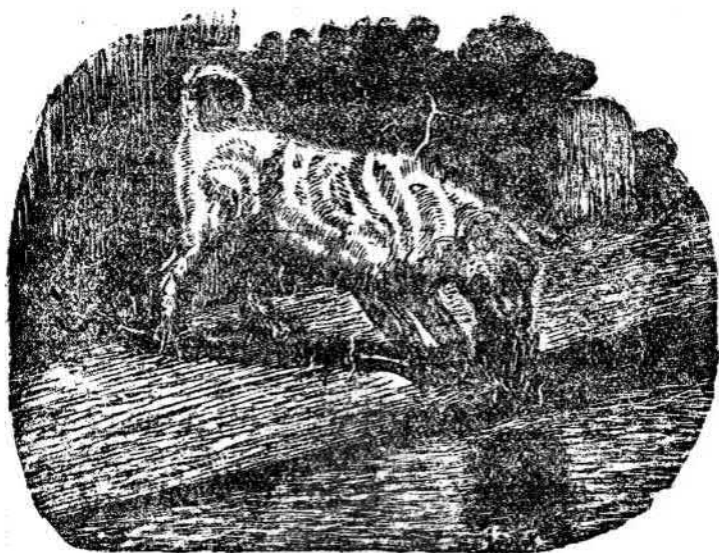
นิทานที่ ๑๑ เรื่องเทวดากับคน ขี้เกียจ.

ชายผู้หนึ่ง ขี้เกียจไปโน่นบ้าง, ถูกล้อ เกียจ
ตกหล่นเด็ก, ควายนกไปไม่ไหว. ชายนั้น กัด
จะมีค้ำ อยู่ กลาง ทาง, จึง บน บาน ขอให้ เทวดา
ช่วย. ใน ขณะ นั้น เทวดา ที่เป็น เจ้า น้ำ ลง มา บอก
แก่ชาย นั้น ว่า “จะ ยืน ดู อยู่ ทำไม อีกเล่า ?, จง เขา
บ่าแบก ลูกล้อ เข้า, แล้ว เข็น ควายนก ให้เดิน, ลูกล้อ
ก็จะ เคลื่อน ที่ ขึ้น จาก หล่นได้. การ ที่ ร้อง ไวยวายน
ไปเสียก่อน, ยังไม่ ทน จะ ได้ ตอง กำล้าง ของ ตนเอง
ให้เต็ม ฝีมือ ดังนี้, จะ ให้ ใคร เขามี แก้ว ช่วย เจ้า ได้.”

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า, “การ หมาย พึ่ง
ตนเอง ดี กว่า พึ่ง ผู้อื่น.”

— ❦ —

นิทานที่ ๑๒ เรื่อง หมา กับเงา.

หมาตัวหนึ่ง ลักเนื้อวัว ที่ตลาด จึง ข้ามสะพาน มา
 ขณะ เมื่อ อยู่ บน สะพาน นั้น, หมา แล ลง ไป ใน น้ำ
 เห็นเงา ของ ตัว เอง, และ เงา ก็ อ่อน เนื้อ โต ขึ้น กว่า
 ชิ้น ที่ คาบ มา อีก เท่า ตัว, จึง ทั้ง ขัน เนื้อ ใน ปาก เสีย, ด้วย
 หมายถึง จะ แย่ง เอา เนื้อ ชิ้น ใหญ่ จาก หมา ที่ แล เห็น
 อยู่ใน น้ำ, เมื่อ ทั้ง ก็ อ่อน เนื้อ ลง ใน น้ำ แล้ว, ทั้ง เนื้อ

ทั้งเงาที่จมน้ำ หายไปในทันที, ตกลงหมาง ตัวนั้น
เสียทั้งเนื้อ ของ ตน, และ เนื้อ ที่ ตน อยาก จะได้.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “โง่เขลา มัก ลาภหาย”

—*~*~*~—

นิทานที่ ๑๓ เรื่อง ลูก อัน กับ แม่ อัน.

อัน ตัวหนึ่ง ตา บอด มา แต่ กำเนิด วัน หนึ่ง
มัน อวด กับ แม่ ของ มัน ว่า “แม่ แม่ ฉัน แด เห็น
แล้วแม่.” แม่ อยาก จะ ใ้ ทั่ว ทดลอง ดู ให้ เห็น จริง, จึง ไป
คาบ เขากำยาน มา วาง ไว้ ต่อ หน้า ของ ลาม ก้อน, แล้ว
ถาม ลูก ว่า “นี่ อะไร” ลูก อัน ตอบ ว่า “ก้อนกรวด.”
แม่ อัน ได้ ฟัง ตั้ง นั้น จึง บอก แก่ ลูก ว่า “เจ้า ไม่ ใช่ แต่
ตา บอด อย่าง เดียว, ข้า จมูก ก็ ตม อะไร ไม่ รู้ สึก
กลืน ทั่ว.”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ถ้า อวด ตีน ก็ ความ งาม
ของ ตน ก็ จะ ปรากฏ ออก มา ให้ เขา เห็น, ไม่ รู้ จัก สิ้น สุด”

—*~*~*~—

นิทานที่ ๑๔ เรื่อง ขาวนา กับ งูเห่า.

วันหนึ่งในฤดูหนาว ขาวนา ออกไป พบ งูเห่า
นอน ตัวแข็ง อยู่บนคันทนา, ด้วย ความหนาวทำให้
เป็นเหน็บชาไปทั่วทั้งตัว. ขาวนา นั้นนึก สมเพช,
อยาก จะใคร่ ช่วยชีวิตไว้, จึงจับงูอุ้ม มา, เมื่อ
งูเห่าได้ ใจ ตัวคน อบอุ่น เช่น นั้น, ไม่ สู้ ช้า นาน นึก,
ก็ ค่อย ๆ กระดิก ตัว ขึ้น ได้ ทีละ น้อย ๆ, จน แข็ง แรง
ก็ อย่างเดิม, แล้ว ก็ เหา่ พ้อ ๆ, และ กัด ขาวนา
เข้า ที่ แขน เป็น แผล ลึก, พิษ ร้าย แล่น ซึมซาบ เข้า ไป
โดย รวด เร็ว. ใน ไม่ ช้า ขาวนา ก็ ถึง นอน ตาย อยู่ใน ที่
นั้น เอง, แต่ เมื่อ จะ ขาด ใจ ขาวนา นั้น ร้อง ขึ้น ว่า
“ทำคุณแก่สัตว์ร้ายนี้ให้โทษเช่นนั้นแลหนอ.”

* * *

นิทานเรื่องนี้ สอนให้ รู้ ว่า “วิสัย พาล แล้ว
ย่อมไม่ รู้ จัก ที่ จะ กตัญญู ต่อ ผู้ใด.”

นิทานที่ ๑๕ เรื่องลา หมาจิ้งจอก กับราชสีห์

ลากับหมาจิ้งจอกสลับเป็นเกลือกันว่า ถึง
จะตกทุกข์ได้ยาก หรือได้รับความคับแค้นอย่างไร ๆ,
ก็จะไม่ละทิ้งกัน. วันหนึ่งสัตว์ทั้งสองนี้พากันไป
หากินในน้ำ. พระเณรไปพบราชสีห์เดินมาแต่ไกล. จะ
หลบหนีอย่างไรก็ไม่ทัน หมาจิ้งจอกรู้ว่าอันตราย

นิทานเรื่องลา หมาจึงจอก กับราชสีห์ ๒๓

จะมาถึงตัว, จึงรีบวิ่งไปหาราชสีห์, แล้วบอก
แก่ราชสีห์ว่า, จะรับอาสาหาลาให้กินสักตัวหนึ่ง,
แต่ขออย่าให้ราชสีห์ทำร้ายแก่ตัวเลย, ราชสีห์รู้
เท่าหมาจึงจอก, จึงแกล้งรับว่า ถ้าคิดอ่านดวงลา
มาให้ได้แล้ว, จะปล่อยหมาจึงจอกไป. หมา
จึงจอกก็ดีใจ, วิ่งไปพูดแก่ลาว่า ราชสีห์จะไม่ทำ
อันตรายแก่ตนทั้งสองแล้ว, ก็ดวงลาให้เดินไป
จนตกลงในหล่มลึก. เมื่อหมาจึงจอกเห็นลาติด
หล่มแล้ว ก็วิ่งกลับมาแจ้งความแก่ราชสีห์ว่า
“ข้าพเจ้า ดวงลาไปติดหล่มอยู่แล้ว เชิญท่านไป
กินลาเถิด.” ราชสีห์ก็จับหมาจึงจอกกินเสียในทันใด,
แล้วจึงค่อย ๆ เดินไปกัดลากินเมื่อภายหลัง.

* * *

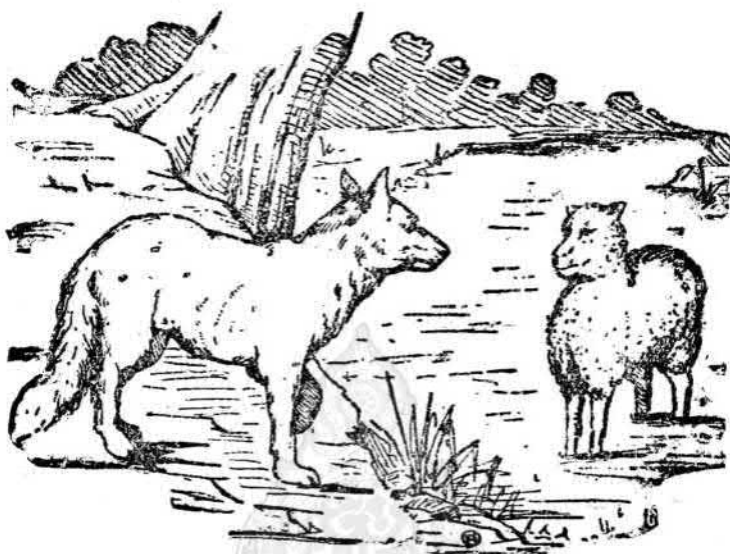
นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “เพื่อนที่ไม่ซื่อตรง
ต่อเพื่อน, ย่อมมีความอันตรายมาถึงตน.”

นิทานที่ ๑๖ เรื่องแมลงวัน กับไอน้ำผึ้ง

หญิง คน หนึ่ง ทำไอน้ำผึ้ง หกวางอยู่บนพื้นเรือน.
แมลงวันได้กลิ่น น้ำผึ้ง, ก็พากัน บิน มาจับ กิน อยู่
ในที่ที่น้ำผึ้ง หก, ขณะ เมื่อกินเพลินอยู่นั้น น้ำผึ้งติด
ขา ติดปีก เกรอะ กรัง จน กระพือไม่ ออก. ในไม่ช้า
ตัว ก็ คดุก กัด อยู่ในน้ำผึ้ง, นอน อัด ใจ ทาย อยู่ เป็น
แถว ๆ. ใน เมื่อ จวน จะตาย มัน ร้อง บอก กัน ว่า
“เรา นี้ เป็น สัตว์ ไร่ เวลา มาก, มา เสีย ชีวิต ครั้ง นี้
ก็เพราะ เห็น แก่ ความ อร่อย เท่านั้น เอง.”

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “การ ที่ หลง เพลิน
เพลิน ใน ความ สุข เกิน ไป, ย่อม ทำให้ เกิด ทุกข์.”

นิทานที่ ๑๗ เรื่องหมาป่ากับ ลูก แกะ.

ขณะ เมื่อ หมา ป่า กำลัง กินน้ำ อยู่ ที่ ต้น ลำ ชว
 แห่ง หนึ่ง, แล เห็น ลูก แกะ เดิน ท่อง น้ำ มา แตะ ไกล.
 หมา ป่า ตั้ง ใจ ว่า จะ จับ กิน เสีย, แต่ เมื่อ จะ กิน
 คิดว่า จะ ต้อง ทำ ให้ ลูก แกะ เห็น ความ ชอบธรรม ของ ตน

เสียก่อน. เมื่อคิดถึงนั้นแล้ว, ก็ทรงเข้าไปตำ
 ลูกแกะว่า “เอนี่ชาติชั่ว, เอ็งถือศีลอย่างไร
 จึงมากวนน้ำกินของข้าให้ชุ่มเป็นคมไปดังนี้?” ลูก
 แกะตกใจ ร้องตอบไปโดยชื่อว่า “ท่านจะว่า
 ข้าพเจ้า กวนน้ำกิน ของท่านให้ชุ่ม อย่างไรได้? เพราะ
 น้ำในลำธารนี้ ไหลจาก ท่านมายัง ข้าพเจ้า, หา
 ได้ ไหลจาก ข้าพเจ้า ไป ยังท่านไม่.” หมาป่าก็
 แกล้งหา ความต่อไปว่า “เอาเถิด ถึงเอ็งจะไม่
 ได้ทำน้ำชุ่มวันนี้, เมื่อปีกลายนี้ เอ็งก็ได้ตำ
 ว่าข้าหนักหนา.” ลูกแกะก็ว่า, ร้องตอบไปว่า
 “พุทไธเสย เมื่อปีกลายนี้ ข้าพเจ้าก็ยังไม่ได้อ
 เกิดมาเห็น เตือนเห็น ตะวันเลย.” หมาป่าตอบว่า
 “เอาเถอะนะ ถึงเอ็งไม่ได้ตำข้า, พ่อของเอ็ง
 ก็ตำข้า, เอ็งมีความผิดเหมือนกัน, จะมาต่อล้อ
 ต่อเถียงกันไปทำไม.” ว่าแล้วก็ตะครบ ลูกแกะ กิน
 เป็นอาหาร.

นิทานเรื่องหมาได้เนื้ออายุมาก

๒๗

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “วิสัยพาดย่อมหา
เหตุที่จะพาดผู้ไม่มีความผิดให้จงได้.”

นิทานที่ ๑๘ เรื่องหมาได้เนื้ออายุมาก.

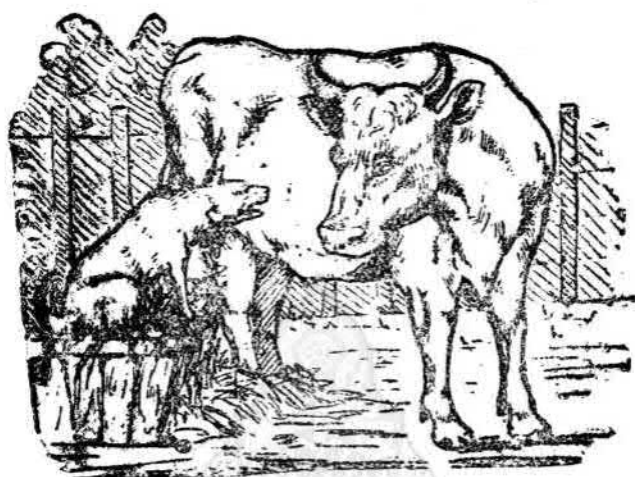
หมาได้เนื้อตัวหนึ่ง.

เมื่อหนุ่ม ๆ อยู่มี

กำลังมาก. และเคยได้ก้อนเนื้อตามเชิงเขาให้เจ้าของเสมอมา. ครั้นต่อมาหมาตัวนั้นแก่ลง, กำลังก็ถอยอ่อนเปลี้ย. อยู่มาวันหนึ่ง เจ้าของพาหมาตัวนี้ ออกไปไล่หมาป่าที่ในป่า. พอฉวยคอหมาได้ เขียวก็หักพังจมอยู่ในเนื้อ. หมูหนีรอดไปได้. เจ้าของมาทันเช้า, มีความโกรธ, เอาตามหอกเข้าทุบตี หมาแก่จึงร้องว่า “ท่านจะมีน้ำใจส่งสารข้าพเจ้าบ้างเป็นไร, ที่หมูรอดพ้นไปได้ทั้งนี้, ใช่ว่าข้าพเจ้าจะแก่ถึงปลดปล่อยเสียนั้น หามิได้, ที่แท้เป็นด้วยข้าพเจ้าแก่ตัวลง, พ้นจึงทนแรงหมูไม่ได้. ขอท่านไต่เน็กถึงความหลังบ้าง.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ผู้ใหญ่ เมื่อจะลงโทษผู้น้อย, อย่าถือแต่เพียงเท่าที่ตาเห็นเป็นประมาณ. ควรจะพิจารณาเหตุผลให้เห็นความจริงเสียก่อน, จึงค่อยทำลงไป.”

นิทานที่ ๑๙ เรื่อง หมา อยู่ใน รางหญ้า.

หมา ตัวหนึ่งลงไปนอน อยู่ใน รางหญ้า ของวัว.
ครั้นวัวเข้ามาในโรงจะกินหญ้า, หมาตัวนั้นก็
ลุกขึ้นไล่จับ, จับได้ไม่ให้วัวเข้าไปใกล้ราง.
วัวนึกแค้นจึงพูดว่า “ดูเถิด ตัวมันเองก็ไม่
กินหญ้า, แล้วมันยังหวงห้ามไม่ให้ผู้ที่กินหญ้า

เข้าไป กิน ด้วย."

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเห็นแต่จะได้
ไม่รู้จักประโยชน์ที่จะมีแก่ตนหรือไม่นั้น ย่อม
เป็นทางให้ผู้อื่นเอาดีเตียน.

นิทานที่ ๒๐ เรื่องไก่แจ้กับเหยี่ยว.

ไก่แจ้สองตัว ต่างเถียงกัน ด้วยแดนหากิน.

ตัวหนึ่ง ต้อง การจะหา กินใน ลานบ้าน แต่ ลำพัง ไม่
ให้มีใคร เข้ามา แย่ง. อีกตัวหนึ่ง ไม่ยอม, จึง
เกิด ตี กัน ขึ้น. ใน มิช้านิ นาน ตัว ที่ ไม่ยอม
ถูก คม เตี้ย เข้า ที่ หน้า, เป็น แผล ลึก, จะ ชน ตัว
อยู่ ต่อ ไป อีก มิได้. ก็ จำ ต้อง วิ่ง หนี ไป ชุก ช่อน อยู่
ที่ มุม กำแพง. ตัว ที่ ชนะ, เมื่อ เห็น ดัง นั้น, ก็มี ใจ
กำเริบ, บิน ขึ้น ไป กระพือ ปีก โกง คอ ชน เหยี่ยว อยู่ บน
กำแพง. ทัน ไต นั้น เหยี่ยว ตัว หนึ่ง กำ ลัง หิว, บิน
ผ่าน มา เห็น เข้า ก็ เชี่ยว เอา ไก่ ตัว นั้น ไป กิน. ไก่ ตัว
ที่ แพ้ เมื่อ ออก มา จาก ที่ ช่อน, ไม่ แล เห็น ตัว ชนะ, ก็
เที่ยว คืบ เชื้อ หา กิน ใน ลานบ้าน แต่ ลำพัง ได้ ตาม สบาย.

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “เมื่อ ทำ การ อะไร
ได้ สม หมาย แล้ว, อย่า กำ เริบ, ถ้า กำ เริบ นั ก มัก
มี ภัย มา ถึง ตน ใน ภาย หลัง.”

นิทานที่ ๒๑ เรื่องหมาจิ้งจอกหางด้วน.

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่ง ไปเที่ยวลักไก่ชาวบ้าน, หางไปติดกับที่เขาวางไว้สำหรับตกหมาจิ้งจอก, ก็ตื่นจนหนีขาด, ตัวรอดไปได้. ขณะเมื่อเดินกลับไปที่อยู่, หมาจิ้งจอกถึงที่ตัวหางด้วน, ก็นึก

ธิดาชาย, กลับเห็นว่า ถ้าตายเสีย เมื่อติดกับ ยังจะดีกว่าอยู่, แต่เมื่อจำจะต้องมีชีวิตอยู่ดังนี้, ก็จำจะต้องหาเพื่อนที่หางด้วน อย่างเดียวกันให้มาก ๆ, ความอดสู่นั้น จึงจะลดหย่อนลง, คิดแล้ว จึงเรียกบรรดาเพื่อนหมาจิ้งจอกมา รวมกันอยู่ในที่แห่งหนึ่ง, แล้วประกาศว่า “นี่แน่ะ ท่านทั้งหลาย, เรามีเรื่องสำคัญที่จะเล่าให้ท่านฟัง, หางนั้นเป็นของรุงรัง น่าเกลียด น่าขังมาก, ข้าจะใช้ประโยชน์อะไรก็ไม่ได้, เมื่อเราตรวจเห็นดังนี้, จึงไปตัดเสีย, ทำให้เดินคล่องแคล่วประเปรียว, และดูรูปโฉมงดงามขึ้นอีกเป็นอันมาก, เรามานึก ๆ ดูก็ประหลาดใจว่า, หมาจิ้งจอกจำพวกเราก็มีมานานแล้ว, เหตุไรจึงไม่มีใครนึกสะดุดใจขึ้นบ้างว่า,

หาง เป็น ของ รุงรัง และ น่าเกลียด. นี่ เป็น เพราะ หน้าที่
 ของ ท่าน ทั้งหลาย นักหนา, ที่ เรา มา คิด เห็น ขึ้น ได้
 ก่อน. ถ้า พวก ท่าน ทั้งหลาย อยาก จะ ได้ ความ สุข
 อย่าง เรา บ้าง, ก็ จง พา กัน ไป ตัด หาง เสีย ให้ หมด
 ทุก ๆ ตัว.” พอ หมา จิ้งจอก หาง ตัว นุ่ต ขาด คำ ลง,
 หมา จิ้งจอก ตัว หนึ่ง ได้ รู้ เรื่อง ที่ หาง หมา ตัว นั้น ไป ทัก
 กับ, จึง เล่า เรื่อง ที่ จริง ให้ ฝูง หมา จิ้งจอก ทราบ ทั่ว กัน
 แล้ว เลย เขี่ย ว่า “หาง ของ เจ้า เจ้า ทำ ให้ งอก ออก มา
 เสีย อย่าง เต็ม ให้ ได้ ก่อน เถิด, อย่า มา สอน ให้ เรา
 ไป ตัด ลู่น ตาม อย่าง เจ้า เลย.”

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “จะ เอา ความ สุข
 ของ ตน ไป หลอก เพื่อน ว่า เป็น ความ ดี นั้น, เขา รู้ ทั้
 ก็ จะ กลับ ขำ หน้า เสีย ยิ่ง กว่า บอก เขา ตาม จริง.”

นิทานที่ ๒๒ เรื่อง ลูกแพะกับหมาป่า.

ลูกแพะ ตัวหนึ่ง เดินไป เทียวหา กิน แต่ ลำพัง,
ไป พบ หมาป่า เข้า ที่ กลาง ทาง. หมาป่า จึง ออก ได้
กวด จะ จับ กิน เสีย. เมื่อ ลูกแพะ เห็น จวน ตัว, จะ
วิ่งหนีไปไหนไม่พ้น, และ จะหา ที่ พึ่ง ที่ไหน ก็ ไม่
ได้อีกแล้ว, จึง แก้ง ทำ เป็น ใจ ตี, แฉ่ง ใจ ร้อง ไป

แก้หมาบ้ำว่า “นี่แน่ะ ท่าน ไหน ๆ ข้าพเจ้าก็จะ
หนีไม่พ้น, จำจะต้องเป็นเหยื่อของท่าน อยู่แล้ว,
ข้าพเจ้าจะ ขอฟัง เสียงปี่ให้เพราะจับใจ สักหน่อยเถิด.”

หมาบ้ำได้ฟังดังนั้นก็ตามใจ, อนุญาตได้แล้ว ลูกชิ้น
นึ่งยong ๆ เบ้าให้ฟัง อยู่ที่ข้างก้อนหิน. ส่วนลูกแพะ
ก็ลุกขึ้นเดินสองขาให้เข้า กับเสียงปี่. ทันใดนั้น
หมาได้เนื้อตัวหนึ่ง อยู่ใกล้, ได้ยินเสียง, จึงมาก
พบหมาบ้ำเข้า ก็ไล่กวดไป. ขณะเมื่อหมาบ้ำจะ
วิ่งหนี, หมาบ้ำร้องไปแก่ลูกแพะว่า “สมควรแล้ว
ที่เราจะต้องวิ่งหนี, เพราะเรา ก็เป็นแต่เพียงหมาบ้ำ,
ผู้มีหน้าที่ที่จะ เหา่ หอน และจับสัตว์กิน เท่านั้น,
แล้วยังจะ เผยหน้า มา เบ้า ปี่ กับเขา ด้วย.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การหมกมุ่นเอา
เป็น ธุระ ใน สิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่ ของตน จะต้อง กระทำ,

ย่อมเป็นเหตุให้เสียประโยชน์แก่ตนได้”

—***—

นิทานที่ ๒๓ เรื่องหมาจิ้งจอกกับเม่น.

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งกำลังระหาย น้ำ หิว หอบ มา
แต่ไกล. มาเห็นลำธารขวางหน้าอยู่, ไม่ทันพิจารณา
ถ่าน้ำกำลังไหลเชี่ยว, ก็กระโจนลงไป จะ กิน
น้ำ. กระแสน้ำในลำธารนั้นจึงพัดเอาหมาจิ้งจอก
ลอยไปติดอยู่ที่ซอกหินแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นตลิ่ง
สูงชัน. หมาจะปีนขึ้นไปไม่ได้, ก็เกาะก้อนหิน
นั้นอยู่แต่พอไม่ให้จมน้ำตาย. ฝ่ายตัวเหยี่ยวฝูง
หนึ่งได้กลิ่นหมาจิ้งจอก, ก็มาตอมก่ตักกินเลือด
กลั้มอยู่. ในขณะนั้นมีเม่นตัวหนึ่งลงมาจากบ่า
จะกินน้ำ, พอแลเห็นหมาจิ้งจอก, ก็นึกสมเพช
จึงร้องไปว่า “ตัวเหยี่ยวตอมก่ตักท่านอยู่เป็น

กลุ่ม, ทำไมจึงนั่งทน อยู่ได้, เรา จะลงไปช่วย บัดให้
จะเอา หรือไม่? ” หมา จึงจอกได้ ฟัง ก็ ตอบไป
ว่า “อย่า เลย ท่าน เอ๊ย เหลือบ ฝูง นี้ มัน กิน
เลือดเรา อิ่ม ทุก ตัว แล้ว, ถึง มัน จะ ทอมเรา ต่อไป
มัน ก็ เป็น แต่ ทอม อยู่ เปลา่ ๆ, จะ กัด กิน เลือดเรา
อีก มิได้. ถ้า ท่าน ได้ เหลือบ ฝูง นี้ ไป เสีย, เหลือบ
ฝูง อื่น ที่ ยัง หิว, ก็ จะ พา กัน มา กัด กิน เลือดเรา,
แทน เหลือบ ฝูง นี้ อีก.”

นิทานเรื่องนี้ สอน ให้ รู้ ว่า “ถึง เรา ได้ รับ
ความ ทุกข์ อยู่ บ้าง เพียง ใด, การ ที่ จะ คิด หลีก เลี่ยง
ความ ทุกข์ นั้น, ควร พิจารณา เสีย ก่อน. บาง ที่
หลีก ความ ทุกข์ น้อย, จะ ถูก ความ ทุกข์ ใหญ่, อย่า
ให้เป็น ได้ เช่น นั้น.”

นิทานที่ ๒๔ เรื่อง ช้าง อ่าง กัย วัว.

วัวตัวหนึ่ง เทียบและเต็มหญ้า กิน อยู่ ตาม ชายทุ่ง.
 หนึ่ง เมื่อ เติบ เตียบไป ตาม ริม คุ พะเนิน ย่าง เท้าไป
 เหยียบ ถูก ช้าง อ่าง ครอบ หนึ่ง ทาย เกือบ หมด, เหลือ

อยู่แต่ตัวเดียว. ครั้นแม่ อึ้งอ่าง กลับ มา จากหา กิน, ลูก อึ้งอ่าง จึงเล่า เรื่องให้แม่ ฟังว่า “แม่ แม่ เมื่อ ตะกี้ นี้ มี สัตว์ อะไร ตัว หนึ่ง, ใหญ่ โต จริง ๆ, มา เขียบ ลูก ของ แม่ ทาย หมด, รอด อยู่ แต่ ฉัน ตัว เดียว เท่านั้น.” แม่ ถาม ว่า “สัตว์ อะไร จึง ใหญ่ นั ก หนา, ใหญ่ เท่า นี้ ได้ หรือ ไม่?” ว่า แล้ว ก็ พอง ตัว ขึ้น. ลูก ตอบ ว่า “มัน ใหญ่ กว่า นั้น อีก แม่.” แม่ อึ้งอ่าง ก็ พอง ตัว ขึ้น อีก, แล้ว ถาม ลูก ว่า “เท่า นี้ ได้ หรือ ไม่?” ลูก ตอบ ว่า “นั่น ก็ ยัง โต ไม่ ได้ ครึ่ง ตัว ของ มัน เลย แม่.” แม่ ได้ ฟัง ดัง นั้น, มี ความ ชัด เคื่อง, นึก อยู่ แต่ ใน ใจ ว่า, ไฉน ตน จะ ทำ ให้ ตัว โต เท่า เข็ม สัตว์ ใหญ่ นั้น ไม่ ได้. เมื่อ คิด ดัง นั้น แล้ว ก็ ค่อย ๆ เบ่ง ให้ ตัว พอง ขึ้น ที ละ น้อย ๆ จน เกิน ขนาด, ต้อง

แตก ตาย อยู่ กับ ที่.

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า, “การ ปลูก ทั่ว
อยาก จะ เท่า เทียม ผู้ ที่ สูง กว่า ทั่ว, ด้วย อนุบาย ที่ ผิด
ธรรมดา ย่อม เกิด ความ เสีย หาย แก่ ตน เอง.”

—***—

นิทานที่ ๒๕ เรื่อง ลูก ปลูก กับ แม่ ปลูก.

วัน หนึ่ง เวลา น้ำ ลง งาม, ปลูก สอง ทั่ว แม่ ปลูก
พา กัน ไต่ ลง ไป หา กิน ตาม ชาย เสน. ขณะ เมื่อ ไต่ ไป
นั้น. ปลูก เดิน หน้า, แม่ เดิน หลัง, ตา แม่ จับ อยู่ ที่
ปลูก. พอ ไต่ ไป ได้ สัก หน่อย, แม่ ก็ ร้อง บอก ไป แก่
ปลูก ว่า “นั่น ทำ ไหม เจ้า จึง เดิน งุ่ม ง่าม ชัด ไป เหม
ทั้ง นั้น. จะ เดิน ให้ ตรง ๆ ทาง ไหม ได้ หรือ? จะ ได้

ไปถึงที่หา กิน เสียเร็ว ๆ. มัวเดิน คดไป คด มา
เช่นนี้. น้ำ ก็ จะ ชื้น มา เสีย ก่อน เรา ไป ถึง ที่.” ลูกปู
จึง ย้อน ถาม มา ว่า “แม่ จะ ให้ เดิน ให้ ตรง ทาง นั้น,
เดิน อย่าง ไฉน ก็ ยัง ไม่ รู้. แม่ ของ เดิน ให้ ฉันทู
สัก ที.” แม่ ปู ก็ เดิน ตรง ไม่ ได้. ด้วย วิสัย ปู ย่อม เดิน
คดไป คด มา เป็น ธรรมดา, แต่ หาก แม่ ปู ไม่ รู้ ลึก
ตัว เอง.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การที่จะสั่งสอน
ผู้อื่นให้ทำ อย่าง ไฉน นั้น, เรา ทำ อย่าง นั้น ได้ เอง จึง
ควร สอน ผู้อื่น.”

นิทานที่ ๒๖ เรื่องพวกหนูประชุมปรึกษากัน

หนู ฝูง หนึ่ง ถูก แมว รบ กวน อยู่ เสมอ เป็น
นิจ, จะ ออก ไป เทียว หา กิน ใน ที่ ไใด, ก็ ให้ ครัน

คว้ามแมวตัวนั้นเป็นกำลัง, ถึงแก่พากันออก
อาหารซุกซ่อนอยู่แต่ในรัง. หนูจึงนัดประชุม
ปรึกษากันถึงว่าจะทำอย่างไรดี, ที่จะหลบหลีก
ให้พ้นแมวไปได้. หนูต่างตัวต่างก็คิดเห็น
แปลก ๆ กัน, แต่ก็ไม่มีใครตกลงกันได้เป็นเด็ดขาด
ว่าจะทำอย่างไรดี. ในที่สุดลูกหนูตัวหนึ่งออก
ความเห็นขึ้นว่า, ควรจะเอาลูกพรวนไปผูกคอ
แมวไว้เสีย, เมื่อแมวมา, หนูจะได้ได้ยินเสียงลูก
พรวนแต่ไกล, พอมีเวลาวิ่งหนีแมวทัน. หนูทั้ง
หลายก็พากันเห็นดี, ตกลงจะทำตามคำแนะนำ
ของลูกหนู. ทันใดนั้น หนูแก่ตัวที่นั่งฟังอยู่
จึงกล่าวขึ้นว่า “ที่ว่าดังนั้น เราก็เห็นชอบ
ด้วย, แต่เราอยากจะสอบถามสักคำ ว่า, หนูตัว
ไหนจะเป็นผู้รับอาสาเอาลูกพรวนไปผูกคอแมว?”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การพูดพล่อย ๆ แต่ปาก, ถึงแม้ว่า จะเป็น ความเห็น ตี विशेष ลัก ปานใด, แต่ ถ้า ทำไม่ได้จริง ๆ ทั้งพูดแล้ว, ก็ หา ประโยชน์ บมิได้.”

— ❖ ❖ ❖ —

นิทานที่ ๒๗ เรื่อง นกอินทรี กับ หมาจิ้งจอก.

นกอินทรี คู่หนึ่ง ทำรัง อยู่ บน ยอดไม้. มี หมาจิ้งจอก ตัวหนึ่ง ออก ลุก อยู่ ใน โพรง โคน ต้น ไม้ ต้น เดียว กัน นั้น. วันหนึ่ง เวลา หมาจิ้งจอก ไป เทียว หา กิน หนทาง ไกล, ทั้ง ลุก ไว้ ใน โพรง ไม้ แต่ ลำพัง. นกอินทรี บิน ลง มา เชี่ยว เอา ลุก หมาจิ้งจอก ขึ้น ไป ไว้ บน รัง ตัว หนึ่ง, หมาย ว่า จะ เอา ไป ให้ ลุก ของ ตัว กิน. หมาจิ้งจอก กลับ มา เห็น ลุก หาย ไป, และได้ยิน เสียง ร้อง อยู่ บน ยอด ไม้. ก็ รู้ ว่า นก อินทรี ลัก เอา ไป, จึง ออก มา

ตะเกียกตะกาย ที่โคน ต้นไม้ ร้อง อ่อนวอน ขอ ให้
 นกอินทรี ส่ง ลูก กลับคืน มา ให้ แก่ ตน. ฝ่าย นก
 อินทรี ถือ ดี ว่า ตัว อยู่ บน ยอดไม้ สูง. หมาจิ้งจอก
 จะ ทำ อันตราย แก่ ตน มิ ได้. ก็ พุดจา โอษฐ์ ก้าว ร้าว
 ไม่ ยอม คืน ลูก ให้ แก่ หมา จิ้งจอก. หมาจิ้งจอก มี
 ความ โกรธ, คิด ผูก พยาบาท, จึง ไป คาบ เอา คบ ที่
 ขาว บำ จุก ทั้ง ไว้, มา รวบรวม รัง นก อินทรี. นก
 อินทรี ได้ ไหว ร้อน, กลัว รัง และ ลูก ของ ตน จะ
 เป็น อันตราย ใหม่ เกียจ ไป “ก็ ต้อง ยอม รับ ผิด แก่
 หมา จิ้งจอก, แล้ว ก็ คืน ลูก ให้ โดย ดี.”

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “ถ้า ตน เป็น ผู้ ใหญ่
 ก็ ย่า รัง แก่ ผู้ น้อย, เพราะ ถ้า ผู้ น้อย มี ความ โกรธ,
 คิด ผูก พยาบาท ขึ้น มา บ้าง, ก็ อาจ จะ ให้ ร้าย แก่ ตน ได้.”

—***—

นิทานที่ ๒๘ เรื่อง ชาวสวนกับลูก.

ชาวสวนผู้หนึ่ง เมื่อ จวน จะตาย, อยากจะ
สอน ลูก ของ ตน ให้ รู้จัก การ ทำ สวน, จะได้ ทำ รง
วงศ์ ตระกูล ของ ตน ต่อ ไป, จึง เรียก ลูก เข้า มา นั่ง
พร้อม หน้า กัน, แล้ว สั่ง ว่า “นี่ เนาะ เจ้า ทั้ง หลาย
พ่อ ก็ จวน จะ สิ้น สม หาย ใจ อยู่ แล้ว, ทรัพย์ สมบัติ ที่
พ่อ จะ ให้ เจ้า นั้น, อยู่ใน สวน หลัง บ้าน เรา ทั้ง สิ้น.”
พอ สั่ง ตั้ง นั้น แล้ว, ชาวสวน ก็ สิ้น ใจ. ครั้น ปลง
ศพ พ่อ เสร็จ ลง. พวก ลูก จำ คำ ที่ พ่อ สั่ง ได้. สำคัญ
ว่า พ่อ เอา ทรัพย์ ฝัง ไว้ ใน สวน, จึง เอา จอบ เสียม
ไป เทียว ขุด พรวน ดิน กัน หา ทรัพย์ วน ทั่ว, ก็ ไม่ พบ
ทรัพย์. ครั้น อยู่ มา กัน ไม่ ที่ ใน สวน นั้น, ครั้น เมื่อ ดิน
ชุก ขึ้น, และได้ เสน ซึ่ง เขา ไถย ขึ้น มา จาก ท้อง ร่อง
เป็น ปุย อัน ดี. ก็ แดก กิ่ง ก้าน สาย งาม ออก งาม ขึ้น โดย

รวดเร็ว. เมื่อถึงฤดูที่มีลูกตก. เหล่าลูกเจ้าของ
สวนก็ขายได้เงินทวีขึ้นกว่าปีก่อนๆ อีกหลายเท่า.

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ถึงคนโง่ ถ้า
มีความเพียร, ก็ย่อมได้รับผลอันดี.”

— ❦ —

นิทานที่ ๒๙ เรื่องท้องกับตัว.

ครึ่งหนึ่งส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีมือ
ปากและฟัน เป็นต้น, เกิดหุ้มเอียงเกยงอนกันขึ้น
กับท้อง. ส่วนเหล่านี้หาความว่าท้องไม่ได้ทำการ
งานอะไร, นั่งอยู่เฉย ๆ, คอยแต่ที่จะอึดเท่านั้น,
แต่ส่วนมือตีนต้องทำงานการต่าง ๆ เหน็ดเหนื่อย.
แม้ปากก็ต้องเคี้ยวอาหารสำหรับแต่จะให้ท้องอึด, ส่วน
เหล่านี้เกิดอิดา ท้องขึ้นมาจึงพากันนั่งเฉยเสีย, มือ

ก็ไม่หยิบ ของส่งเข้าปาก, ปากก็ไม่อมอาหารไว้,
และ ฟันก็ไม่เคี้ยว, ด้วยหวัง จะ แก่ถึง ธรรมชาติ
ให้อุตอยาก. ในไม่ช้า ร่างกาย ของคนผู้นั้น
ก็ชุ่มฉอมไป. ส่วนที่ คบคิด กัน แก่ถึง หอง ก็พา
กัน อ่อนเพลีย กระวน กระวายไป ตามกัน, จึงได้
รู้สำนึก ว่า ด้วผิด, เพราะ ส่วนใน ร่างกาย ทุก ๆ ส่วน
ต้อง อาศัย ชึ่ง กันและกัน จะ แยก กัน มิได้. ถ้าแยกกัน
เสียแล้ว ก็ต่าง ถึง ความลำบาก เสียหายไป ด้วยกัน.

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า กิจธุระ อันใด
ที่ต้องช่วยกัน ทำ หลาย คน, ถ้า คนเหล่านั้น แกร่ง
แย่งไม่ ประอง ต้องช่วยเหลือ ชึ่ง กัน และ กัน, ปล่อยให้
เสียการ, ก็เสีย ประโยชน์ ของ คนเหล่านั้น ด้วย
กัน ทุก คน.

นิทานที่ ๓๐ เรื่องเทพารักษ์กับคนตัดไม้

ชาวป่าผู้หนึ่ง ขณะที่ตัดต้นไม้อยู่ริม
ถ้ำธาร, ทำขวานหลุดมือ พลัดตกจมหายลงไป
ในน้ำ. ตัวเป็นคนว่ายน้ำไม่เป็น, ครั้นจะลงไป
งมก็กลัวจมน้ำตาย, ไม่รู้ที่จะทำประการใด

ก็ลงนั่ง กอด เข่า ร้องไห้ อยู่ริม ลำธาร นั้น. เทพารักษ์
 ที่ เป็นผู้ รักษา ลำธาร มี ความ สงสาร, จึง มา ปลอบ
 โยน เอา ใจ ให้ หยุต ร้อง ให้, แล้ว ก็ ลง ไป งาม เอา ขวาน
 ทอง ขึ้น มา ส่ง ให้ เล่ม หนึ่ง. ชาย นั้น เห็น ว่า ไม่
 ใช่ว่า ขวาน ของ ตน, ก็ ไม่ รับ เอา, จึง บอก แก่
 เทพารักษ์ ว่า “ขวาน ของ ข้าพเจ้า ไม่ ใช่ว่า เล่ม นี้.” เทพารักษ์
 ก็ วาง ขวาน นั้น เสีย, ลง ไป งาม ให้ ใหม่. คราว นี้
 เทพารักษ์ ถือ เอา ขวาน เงิน ขึ้น มา ส่ง ให้. ชาย นั้น
 ก็ ไม่ รับ อีก, ยืนยัน ว่า ไม่ ใช่ว่า ขวาน ของ ตน อยู่ นั้น
 เอง. คราว นี้ เทพารักษ์ งาม เอา ขวาน เหล็ก เล่ม ที่ ตก น้ำ
 นั้น ขึ้น มา ให้. ชาย นั้น ก็ ตี ใจ, ยก มือ ขึ้น ให้
 แล้ว รับ เอา. เทพารักษ์ เห็น ชาย นั้น เป็น คน ซื่อสัตย์,
 จึง เลย ยก ขวาน เงิน และ ขวาน ทอง ทั้ง สอง เล่ม นั้น
 ให้ ด้วย.

เมื่อชายนั้น กลับบ้าน, เพื่อนบ้านใกล้เคียง
ได้รู้เรื่องที่ได้ชวานเงินชวานทอง. เพราะชวาน
ตกน้ำ, ก็พากันเล่าลือต่อ ๆ กันไป. ยังมีชาย
อีกคนหนึ่ง, ซึ่งเป็นสหายของชายผู้ซื้อผู้นั้น,
เมื่อได้ทราบข่าวเล่าลือ, นี้ก็อยากจะใคร่ได้ชวาน
เงินชวานทองบ้าง, จึงฉวยชวานของตนเข้าไป
ไปที่ข้างลำธารนั้น. ทำที่ตั้งว่า ตัดไม้, แล้ว
ก็เหวี่ยงชวานลงไปในน้ำ, แล้งทำเป็นนั่งร้องไห้,
คร่ำครวญอยู่ข้างลำธาร. ในมิช้านาน เทพา
รักษ่องค์นั้นก็มาปลอบโยนดังเช่นที่ทำแก่ชายผู้ซื้อ
ชวานก่อน, แล้วก็ลงไปดำเอาชวานทองขึ้นมายื่น
ให้, ถามว่า “นี่ชวานของเจ้าหรือมิใช่?” ชาย
นั้นแลเห็นชวานทองก็ดีใจ, รีบตะลึงตะถานรีบ
ว่าเป็นชวานเล่มที่ตนทำตกน้ำในทันที. เทพา
รักษาก็จึงว่า “เมื่อเจ้ารักจะประพฤติกเป็นคนไม่ซื่อสัตย์

สุจริต อยู่ ดังนี้, ก็อย่าเอา ขวาน ทอง เล่ม นั้น เลย.
ถึง ขวาน เล่ม ที่ ทำ ตก น้ำ, ข้า ก็ จะ ไม่ มง ให้ ด้วย
เหมือน กัน.” พอ ว่า ดังนี้ แล้ว เทพารักษ์ ก็
พา ขวาน ทอง หาย ไป. เหลือ แต่ ชาย นั้น นิ่ง แล ทะลึ่ง
อยู่ คน เดียว.

* * *

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า, “หา บ่ ะ โยชน์ ด้วย
ความ ซื่อ สัตย์ แน่ นอน, ดี กว่า หา ด้วย ความ เท็จ.”

— ❦ —

นิทานที่ ๓๑ เรื่องนายพรานกับไก่ฟ้า.

นายพราน ผู้ หนึ่ง เอา ข่าย ไป ชิง ตัก นก ไร่ ที่ กลาง
ป่า, แล้ว ก็ กลับ มา แอบ ข้าง พุ่ม ไม้, คอย อยู่ จน
กว่า จะ ตี ตนก. ใน เวลา นั้น มี ไก่ ฟ้า ตัว หนึ่ง บิน
ผ่าน มา เห็น เมล็ด ข้าว ที่ นายพราน ไป รย ล่อ ไว้, จึง ถา
ลง มา จิก กิน จน ล่วง เข้า ไป ตี ต ข่าย, จะ ตัน รน ตัก
เท่า ไฉน ก็ ไม่ หลุด. เมื่อ นายพราน เห็น ดังนี้, ก็ รีบ

จึงไป ปลดทา ข่าย แล้วจับ นกมา อุ้มไว้. นก มีความ
กลัวจนตัวสั่น, ร้องวิงวอน ขอให้ปล่อยตนไป, แล้ว
สัญญาว่า, ถ้าปล่อยให้รอดชีวิตไปแล้ว, จะไป ล่อ
ลวงพวกเพื่อนให้มา คิด ตาข่าย อีกเป็นอันมาก. นาย
พรานได้ยินดังนั้น, จึงกล่าวแก่ไก่ฟ้าว่า “ผู้ที่
ใจคดจน ถึงแก่จะ ล่อลวง พวกเพื่อนให้มา คิด ตาข่าย
เพื่อจะ เอาชีวิต ของ ตน รอด อยู่แต่ผู้เดียวเช่นนี้, ไม่
ควร จะมีชีวิต อยู่ให้ หนักแผ่นดิน. เรา จะ ต้องรีบ
เชือด คอเจ้าให้ตายเสียในบัดนี้.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า, “ผู้ที่คิดให้ร้าย
แก่เพื่อน เพื่อ ประโยชน์ ของตนเองฝ่ายเดียว, ย่อม
เป็น ความเสียหายแก่ ตนเองยิ่ง ขึ้น.”

— ❦ —

นิทาน ที่ ๓๒ เรื่องหนู กบ กับเหยี่ยว.

หนูตัวหนึ่งเที่ยวหา กิน อยู่ตาม ท้องนา, ไป
พบ กบ ตัวหนึ่งที่ริม หนอง, ไป คืบ เคยชอบ พอกัน
ชั้น. ทั้ง สอง สัตว์ ต่าง สัญญา ว่า จะ เป็น เกลตอ กัน
ต่อไป. แต่ นั้น มา ก็ไป เที่ยวหา กิน ด้วย กัน ทุก ๆ
เวลา เข้า เวลา เย็น. อยู่ มา วัน หนึ่ง กบ พุด กับ หนู
ว่า “นี่ แม่ เจ้า เพื่อน ยาก, เอ็ง กับ ข้า ก็ ได้ ชอบ
รัก สนิท สนม กัน แล้ว. ข้า ก็ เห็น ใจ เอ็ง แล้ว ว่า เป็น

ผู้ที่ควรคบได้. แต่มีข้อว่ากาญ อยู่ อย่างหนึ่งที่เอ็ง กับ ข้า จะไป เทียวหา กินไกล ๆ ด้วยกันไม่ใคร่สะดวก. เพราะ ข้า เป็น สัตว์เดินช้า, เอ็ง เป็น สัตว์เดินเร็ว, มักจะตามเอ็งไม่ใคร่ทัน.” หนูจึงถามว่า “จะ ทำ อย่างไร, จึงจะไป ด้วยกันได้.” กบจึงว่า “อย่า เลย เอ็ง กับ ข้า มา ผูก ตีน ติด กัน เสียเถิด, เพื่อ ไปไหน จะได้ ไป พร้อม ๆ กัน, ไม่ต้องพลัด พราก จากกัน.” หนู เห็น ดี ด้วย, ก็ยอมให้ กบ ผูก ตีน ของ ตัว ติด กับ ตีน กบ, แล้ว ก็ พา กัน ไป เทียวหา กิน ห่าง ออกไป กว่า ที่ เคย มา แล้ว. ครั้น ไป พบ บึง ใหญ่ขวาง หน้า อยู่, น้ำใน บึง นั้น ไส้ เย็น น่า อาบ น่า ว่ายเล่น. ฝ่าย กบ มีความ เบิกบานใจ, ไม่ ทน นึก ถึง ที่ ตัว ผูก ตีน ติด อยู่ กับ หนู, ก็ กระโดด ลง ไป แหวก ว่าย ดำ เล่น เพลิน อยู่. ส่วน หนู ซึ่งเป็น สัตว์ บกไม่ชำนาญ ในการ ว่าย น้ำ. เมื่อ ต้อง ลง ไป ลอย

คอ ตะเกียกตะกาย อยู่ ใน บึง, เพราะ เชือกผูกติดอยู่
กับ เพื่อน เช่น นั้น, ไม่ช้าก็ อ่อน กำลัง ลง, เถย
ขาดใจตาย ลอย น้ำ อยู่. ใน ขณะ นั้น มี เหยี่ยว ตัว
หนึ่ง เทียวบินร่อนหา อาหาร กิน อยู่ ตาม แถบ นั้น,
ครั้น แลลงมา เห็น หนู ตาย ลอยน้ำ, ก็ ถาตง มา โฉบ
เอาไป กิน. กบ ที่ กำลัง ดำ น้ำ เล่น เพลิน อยู่, ก็
พลอยตก เชือก ขึ้นไป เป็น เหยื่อ ของ เหยี่ยว ด้วย อีก ตัว
หนึ่ง.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า, “การที่เห็นแก่
ความสนุกเพลิดเพลิน ของตนเอง ฝ่ายเดียว, ไม่
นึก ถึง ความทุกข์ ของ ผู้อื่น บ้าง, ย่อม กระทำให้
เกิด ความเสียหายแก่ ตนได้.”

นิทานที่ ๓๓ เรื่อง ราชสีห์ชนสู่ครุฑมหายาใจ.

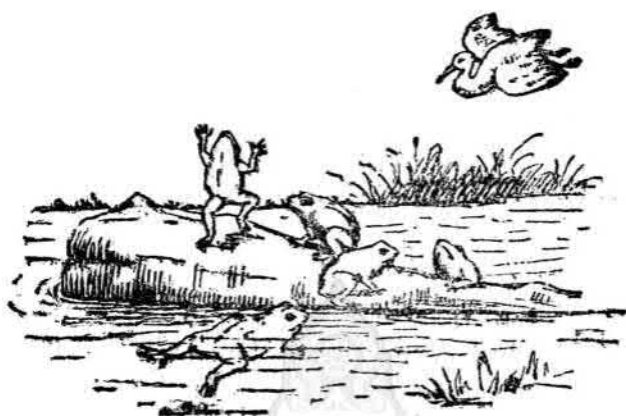
ราชสีห์ตัวหนึ่ง อยากจะใคร่รู้ว่า ครุฑมหายาใจ ของ
 ตน มีกลิ่นเป็น อย่างไร. จึง ไปถาม แกะ ซึ่งกิน
 หญ้า อยู่ที่ชายป่า. แกะ บอกว่า มีกลิ่นเหม็น. ราช
 สีห์ก็โกรธ. ทรงเข้า ขย้ำ คอ แกะ นั้นตาย. ครั้นเดิน
 ต่อไปอีกสักหน่อย, ราชสีห์ไป พบหมา บ้า เดินสวน
 ทางมา. ราชสีห์ก็ถามหมา บ้า ถึงกลิ่น ครุฑมหายาใจ
 ของตนอีก. หมา บ้า มีความครั้น คร้าม, กลัว
 ราชสีห์จะ ทำร้ายแก่ตน, จึงแข็งใจ เข้า มา สูด กลิ่น
 ครุฑมหายาใจ แล้วตอบว่า “ครุฑมหายาใจ ของท่าน มีกลิ่นหอม
 น่าชื่นใจ.” ราชสีห์ได้ฟังดังนั้น รู้ว่า หมา บ้า แก่ถึง
 พุติยกยอ ต่อ ดวงตัว เพื่อจะให้ชอบ, ก็มีความ
 โกรธแค้น. ทรงเข้า ตบ กัด ฟัด เหวี่ยง จน หมา บ้า
 ตายอีก. คราวนี้ ราชสีห์ไป พบหมา จิ้งจอก, ก็บอก

ให้หมา จึง จอก ตรวจถม หายใจ ของ คน ดัง ที่ ให้ สัตว์
 ทั้ง สอง ตรวจมา แล้ว หมา จึง จอกรู ที่ ว่า ราชสีห์
 ไม่ชอบให้ ใคร ยกยอ, กับ ทั้ง จะ บอกไป ตามจริง
 ก็ ถัดๆ จะ หา ความว่า ตู หมีน, จึง พุก กัด ความ เสีย
 ว่า “เวลา นี้ ข้าพเจ้า กำลัง เป็น หวัด คัด จมูก อยู่
 ถึง จะ เข้าไป ตม ตม หายใจ ของ ท่าน สัก เท่าไร ะ ก็ คง
 จะ ไม่ รู้ สึก กลิ่น ได้, เพราะ ฉะนั้น ขอ ให้ ท่าน ไป ตาม
 ผู้ ที่ จะ พบ ต่อไป ข้าง หน้า นั้น เถิด.” ราชสีห์ ได้
 ฟัง ดัง นั้น, ก็ ไม่ ว่า กระไร, เลย เดิน ผ่าน พัน
 หมา จึง จอกรู ไป.

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า, “การรู้จักหลีกเลียง
 ไม่เกี่ยวข้องกับแก่คนพาล, ย่อมเป็นคุณแก่ตนมาก.”

นิทานที่ ๓๔ เรื่อง กบเลือก นาย.

กบฝูงหนึ่ง อาศัย อยู่ใน บึงใหญ่. อยู่มา
กบฝูงนั้น อยากจะหา นายไว้คู่ มีครอง บ้าง กัน ตัว. จึง
ไปร้อง ทุกข์ แก่ เทวดา, ขอให้หา นาย ส่ง มา ให้.
ฝ่าย เทวดา เมื่อเสด็จ เห็น ความ โง่เขลา ของ กบ, ก็
ทิ้ง ขอนไม้ ท่อนใหญ่ ลง ไป ใน บึง เสียง ดัง สะท้าน.

และ น้ำ กระเพื่อม เป็น ตะลอก ทำให้ พวก กบ ตื่น ตกใจ
เป็น หดห่อมน. เมื่อ เสียง ดัง ดัง แล้ว, มี กบ กล้า
ตัว หนึ่ง ว่า ย น้ำ เข้า ไป มอง ดู, เห็น ขอนไม้ ลอย น้ำ
อยู่ที่ ใต้ ใจ. กบ ด้ ออก มา บอก เพื่อน ว่า เทวดา ส่ง นาย
ลงมา ให้ แล้ว. กบ เหล่า นั้น ใน ชั้น แรก ก็ ยัง ขยาด
ไม่ กล้า จะ เข้า ไป ใกล้ เคียง ขอนไม้ นั้น. ครั้น ภาย
หลัง ก็ เจน เข้า ทุก ที่ ๆ จน พากัน ขึ้น ไป ขึ้น บ่าย
อาศัย เกาะ นั่ง นอน บน ขอนไม้ ได้ ความ สุข สมาย.
อยู่ มา มี ชาติ มี นาน กบ ฝูง นั้น เกิด ความ เบื่อ หน่าย
เห็น ว่า ขอนไม้ ได้ แต่ ลอย น้ำ อยู่ เฉย ๆ, ไม่ สามารถ
ที่จะ แฉ่ อำนาจ ใน การ คุ้ม ครอง ตน ได้ อย่าง ไร, จึง
พากัน ไป ร้อง ต่อ เทวดา, ขอ เปลี่ยน นาย ให้ แก่ ตน ใหม่,
ให้มี ฤทธิ์ เตะ ให้ มาก. ฝ่าย เทวดา ด้ ใจ ขึ้น มา,
จึง ปลด อย นก กระสา ลง มา ให้ เป็น นาย. นก กระสา

ก็จับ กบ กิน เสีย ทุกวัน ๆ จนหมด กบ ฝูง นั้น.

นิทาน เรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า, “ความ ทะเยอ
ทะยาน อยาก ได้ ไม่ รู้ จัก ประมาณ ย่อม เป็น การ
หา กาย ไล่ ตน เอง.”

—*~*~*—

นิทาน ที่ ๓๕ เรื่อง ขายแก่ กับ หมอ.

ขายแก่ คน หนึ่ง เป็น โรค ตา มัว, มอง
ดู อะไร ไม่ ไร้ ไคร้ เห็น, จึง วาน เด็ก ให้ จูง ไป หา หมอ

ยาทา ที่ อยู่ ใน หมู่บ้าน เดียว กัน. เมื่อ พบ หมอ
 แล้ว จึง พูด แก่ หมอ ว่า ท่าน หมอ ทา อีฉั่น มีตไป.
 ถ้า ท่าน ช่วย รักษา ให้ เห็น ได้ ตึง เก่า, อีฉั่น จะ ให้ เงิน
 ค่า รักษา แก่ ท่าน ให้ พอใจ” หมอ ตรวจ ตุนย่นตา
 เห็น ว่า พอ จะ รักษา ให้ หาย ได้ ก็ ยอม รับ รักษา.
 ครั้น วัน รุ่งขึ้น หมอ เอา ยา มา ที่ บ้าน ยาย แก่ เห็น
 ยาย แก่ มี ทริพย์ สิ่ง ของ มาก, จึง นึก ใน ใจ ว่า ถ้า
 ทา ยาย แก่ มีต อยู่ อย่าง นี้, เรา จะ หยิบ ฉวย อะไร ไป
 ก็ จะ แล ไม่ เห็น. เรา อย่า รักษา ให้ แก่ หาย เร็ว เลย,
 หยิบ เอา ของ ของ แก่ เสีย ให้ หมด ก่อน เกิต. เมื่อ
 ของ หมด แล้ว, เรา จึง จะ รักษา ให้ หาย, แต่ วัน
 นั้น เป็นต้น มา หมอ ก็ เอา ยา ที่ ไม่ ถูก กับ โรค มา หยิบ
 ให้ ยาย แก่ ทุก เวลา เข้า เวลา เย็น, แต่ เมื่อ เวลา จะ กลับ
 ไป, ก็ ฉวย เอา ของ ของ ยาย แก่ เป็น ต้น ว่า ชัน

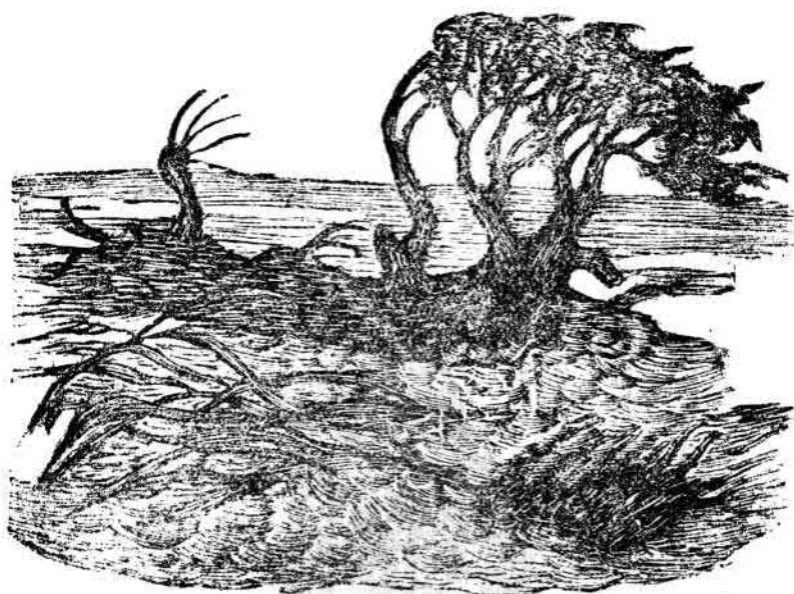
น้ำพานรอง, ขวดโหล, หีบ, ถาด, ถ้วยชาม, และ
เครื่องใช้สอยต่างๆ, คิดมือไปด้วยวันละสิ่งสองสิ่ง
จนหมด. ครั้นเมื่อของหมดแล้ว, หมอจึงเอา
ยาขนานที่ถูกกับโรคหยอดทาขยายแก้. ไม่ช้าขยาย
แก้ก็หาย แลเห็นได้เป็นปรกติ แล้วหมอจึง
ทวงเงินที่ขยายแก้บนไว้. ขยายแก้รู้ว่า หมอลักเอา
ของไปหมดแล้ว ก็ไม่ยอมให้ค่ารักษา จึงเกิด
โต้เถียงกันขึ้น จนถึงแก่ไปฟ้องร้องยังโรง
ศาล. เมื่อตุลาการซักถาม ขยายแก้ให้การว่า “เมื่อ
ครั้งตาอีนันยังดี ๆ อยู่ ทรัพย์สินของ ๆ อีนัน
มีมาก, อีนันแลเห็น ของในบ้านเรือนได้ทุกสิ่ง
ทุกอย่าง, ครั้นเมื่อตามีตมัวลง แลไม่เห็น
อะไร, จึงได้ไปหาหมอคนนี้มา รักษา และหมอยัง
รักษาตาของอีนันไม่หายเหมือนแต่ก่อน ตาของอีนัน

ยังไม่แต่เห็น ทรัพย์สิน สิ่ง ของใน บ้าน เรือน เหมือน ตั้งแต่
ก่อน. หมอ จะ มา เรียกเอา ค่า รักษา ยา ของ อีฉัน ตาม
สัญญา อย่างไรได้.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การรู้มากและเห็น
แก่เล็กแก่น้อย. ย่อมตัด ประโยชน์ที่ตนยัง จะ
ได้ต่อไป ภายหน้า อีกเป็น อัน มาก.”

นิทานที่ ๓๖ เรื่อง ต้นไทร กับ ต้นอ้อ.

คืนวันหนึ่ง เกิดพายุ กัด้า. ต้นไทรใหญ่ ต้นหนึ่ง
อยู่ริม น้ำ. ทานลมไม่ไหว ก็หักโค่นลอยน้ำไปติด
พงแขม อยู่ ที่ ชาย คลอง แห่งหนึ่ง. รุ่งขึ้น ต้นไทร เห็น

พวงแถมเป็นปรกติดี, ไม่มีคันใดหักโค่น, จึงถามพวงแถมว่า “เมื่อคืนนี้พายุพัด, พัดเราจนหักโค่นลงน้ำ ตอยมา พวกท่านล้วนแต่เป็นไม้ต้นเล็ก ๆ, ต้นหนึ่งจะเทียบเท่ากับกิ่งของเราก็ได้. เหตุไฉนจึงอยู่เป็นปรกติด้วยกัน? หรือว่าพายุไม่ได้พัดมาถึงที่นี่?” พวงแถมจึงตอบว่า “พายุพัดมาถึงที่นี่เหมือนกัน, แต่พวกเราเป็นไม้อ่อน, เมื่อลมพัดกล้า, เราเอนลู่ไปเสียตามลม, ปล่อยให้ลมพัดข้ามเราไปเสีย, ลมจึงไม่พัดเราหักโค่น.” ต้นไทรได้ฟังดังนั้นจึงนึกว่า ถึงเราเป็นต้นไม้ใหญ่โต, เราไม่รู้จักผ่อนผัน หลีกเลียงลมกล้า, ตั้งหน้าต้านลมอยู่อย่างเดียว, ลมมีแรงกว่าเรา, จึงพัดเอาเราโค่นล้ม. ต้นแถมเหล่านี้ถึงเป็นไม้เล็ก, รู้จักผ่อนผัน หลบหลีกให้ลมพายุพัดผ่านไป, ก็ไม่หักเหมือนต้นไม้ใหญ่เช่นตัวเรา.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การต่อสู้กำลัง ที่มาค
นั้น, บางทีต่อสู้ด้วยอ่อนก็กว่าต่อสู้ด้วยแข็ง.”

— ❦ —

นิทานที่ ๓๗ เรื่อง หมา จึงจอก กับ ราชสีห์.

มีหมา จึงจอก ตัวหนึ่ง อาสา เข้า ไป เป็น บ่าว อยู่
กับ ราชสีห์. เมื่อ ราชสีห์ จะ ไป ใน ที่ ไต, หมา จึง
จอก ก็ ตาม ไป ด้วย ทุก คราว. วันหนึ่ง ขณะที่ สัตว์
ทั้งสอง กำลัง เดิน ไป กลาง ทาง, หมา จึงจอก ได้ กลืน
เนื้อ, จึง เข้า ไป ค้น ดู ใน พุง ไม่ ก็ พบ เนื้อ, จึง รีบ
กลับ ออก มา บอก ราชสีห์ ให้ ไป จับ กิน. แต่ วัน นั้น
เป็น ต้น มา ราชสีห์ รู้ ว่า หมา จึง จอก มี จมูก ที่,
ก็ ใช้ ให้ ออก ไป เทียว ตาม รอย เนื้อ, แล้ว ให้ กลับ มา
บอก คำ บด ที่ ไป พบ เนื้อ ทุก วัน ๆ. หมา จึงจอก เห็น

กิริยา ราชสีห์ อาจหาญใน ขณะ เมื่อ จะ เข้า ตะครุบ เนื้อ,
 ก็ นึก ชอบใจ. อยาก จะ เอา อย่าง เช่น นั้น บ้าง. จึง
 ขอ อนุญาต ต่อ ราชสีห์ ว่า ถ้า คราว ต่อ ไป ได้ พบ
 เนื้อ แล้ว, ตน จะ เข้า ตะครุบ เอง จน เนื้อ ตาย แล้ว,
 จึง จะ กลับ มา เชิญ ให้ ราชสีห์ ไป กิน. ราชสีห์ ก็ ยอม
 อนุญาต ให้ ทำ ตาม ที่ หมา จิ้งจอก ขอ. หมา จิ้งจอก ตี
 ใจ, รีบ จึง เข้า บ่า ไป ทัน ที, พะเหิน ไป ส่วน ทาง เข้า
 กับ กวาง ที่ ใหญ่ เขา. แต่ พอ หมา จิ้งจอก จะ กระโดด
 ขึ้น ไป ตะครุบ กวาง. นาย พราน ที่ ต่อม ตาม รอย กวาง
 มา, ก็ พอ ยิง ตาย ทั้ง กวาง และ ทั้ง หมา จิ้งจอก ตัว
 นั้น ด้วย ใน ขณะ เดียว นั้น.

* * *

นิทานเรื่อง นี้ สอน ให้ รู้ ว่า “ความ ทนง ตัว อยาก
 จะมี อำนาจ เกิน สมควร, ย่อม เป็น อันตราย แก่ ตัว ได้.”

นิทานที่ ๓๘ เรื่องแม่เนื้อกับ นายพรานป่า.

แม่เนื้อ ตัวหนึ่ง เทียวและ เล็มหญ้า กิน อยู่ตามถาน
กว้างในกลางป่า แห่งหนึ่ง. ใน ขณะ ที่กำลัง หา กิน
เพลิน อยู่ นั้น, แม่เนื้อ เหลือบไป เห็น นาย พรานป่า
ถือหน้าไม้เดิน มา แท้ไกล, ก็มีความ ตกใจกลัว, คิด
หา ทาง ที่ จะ หนี เอา ตัว รอด, ก็ยังไม่ เห็น ว่า จะ ทำ
อย่างไรดี. ครั้น จะ วิ่ง หนี ไป กลางแจ้ง ซึ่ง ๆ หน้า,
ก็กลัว นาย พราน จะ ยิง ถูก, เพราะ นาย พราน คน
นี้ เป็นผู้ มีฝีมือ ยิ่ง แม่น ยิ่งนัก. ครั้น จะ เล็ด ลอด ไป

ตามไร่ ไร่ไม้, ก็เกรงว่า ไร่ไม้ที่ขึ้น ระวังอยู่ไม่
 ลุ้ จะ หนา ทึบ, จะไม่เป็น ที่กำบังตนให้พ้น จาก ลูก
 ธนูได้. ครั้น ยิ่ง ยืน ตะลึง อยู่ เช่น นั้น นาน เข้า, นาย
 พราน ก็ยิ่ง เดิน ใกล้ เข้ามา ทุกที. แม่ เนื้อ เห็น จน ตัว,
 ไม่ รู้ ที่ จะ ทำ ประการ ไต ดี, ก็ เลย เสี่ยง บุญ เสี่ยง กรรม,
 วิ่ง เข้า ไป ซุก ซ่อน ตัว อยู่ใน เหว เกว๋ลย์. ซึ่ง ขึ้น ปรง
 อยู่ ที่ ชาย ป่า. นาย พราน เมื่อ มา ถึง ที่ ๆ แม่ เนื้อ
 ยืน อยู่ ก่อน, ไม่ เห็น แม่ เนื้อ, สำคัญใจว่า แม่
 เนื้อ วิ่ง หนี เกล็ด พ้น ไป เสีย แล้ว, ก็ จะ เดิน เลย ไป
 ฝ่าย แม่ เนื้อ เมื่อ เห็น พราน เดิน ถอย ไป แล้ว, หมายถึง
 ว่า พ้น ภัย ก็ เลย ลืม ใจ เกว๋ลย์ กิน จน พุง ไร่ นั้น ไป ร่วง.
 ครั้น นาย พราน เดิน กลับ มา, ก็ แล เห็น แม่ เนื้อ ไ้
 ถนัด, จึง ยก ไร่ ไม้ ขึ้น ยิง ถูก ที่ เหมาะ, ทำให้ แม่
 เนื้อ ชูด นิ่ง แน่ อยู่ ณ ที่ นั้น เอง. เมื่อ แม่ เนื้อ จะ ตาย, แม่
 เนื้อ ร้อง ขึ้น ว่า “นี่แหละ คือ ผล ของ การ ที่ เนรคุณ

นิทานเรื่องหมาดๆ

๗๐

เขา ได้อาศัยซ่อนตัวอยู่ในเงาวัลย์ที่ ๆ แล้ว,
ก็ไปกินใบเถาวัลย์. จนกระทั่ง นายพรานได้เห็น
ตัวได้ว่า, ซุ่มซ่อนอยู่ที่ไหน.”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “ความที่คิดร้ายต่อ
ผู้ที่ปกป้องรักษาเรา ย่อมเป็นอันตรายแก่ตนเอง.”

นิทานที่ ๓๙ เรื่องหมาดๆ

ชาวบ้านเลี้ยงหมาไว้ตัวหนึ่ง. หมาตัวนี้เมื่อโต

ขึ้น มักชอบ กัดคน. เจ้า ของจึงเอา ลูกพรวน แขว่น
 คอไว้, เพื่อว่า หมา ตัวนั้นเข้าไปที่ไหน, คนจะ
 ได้ยินเสียง ลูกพรวน, และระวัง ตัวมิให้มัน ลอบกัด
 ได้. แต่ หมา ตัวที่ ลูกพรวน นั้น เข้าใจ
 เสียว่า เจ้าของ ลูก ของดีมี ราคาให้ เป็นเครื่อง แต่งตัว,
 ก็เที่ยว วิ่ง ชูคอ อวด ลูกพรวน แก่ เพื่อนหมาด้วยกันไป
 ทั่วทุกหนทุกแห่ง. เหล่าหมา หม่อมสาวที่ไม่เคยเห็น
 ก็พากัน ชมหมา ที่ ลูกพรวน ว่า เป็นหมา ดีมี
 เครื่องประดับ. ความนั้นรู้ไปถึง หมา ตัวหนึ่ง, ซึ่ง
 เป็นผู้เฒ่า อยู่ใน บ้าน นั้นมา ช้านานกว่า หมา ตัวอื่น.
 หมา เฒ่า เข้าใจ เหตุการณ์, จึงชี้แจง แก่หมา ทั้ง ปวง
 ว่า เพราะ หมา ตัวนั้น มัน มักชอบ กัดคน, เขาจึง
 ลูกพรวน, ประจาน ความชั่วร้าย ของมัน ต่างหาก.

* * *

นิทาน เรื่อง นี้สอนให้รู้ว่า “เครื่องประดับ
 สำคัญยิ่ง ที่ ความดี ความชั่ว ของผู้ที่ใช้เครื่องประดับ

นั้น. ถ้าเครื่องประดับ เป็น เครื่องหมาย ความ ชั่ว แล้ว,
ก็ เป็น เครื่อง ประจาน, ทำให้ เครื่อง ประดับ ไม่."

—*~*~*~—

นิทานที่ ๔๐ เรื่อง พ่อค้าเกลือกกับโคต่าง.

วัวต่าง ของ พ่อค้า เกลือก ตัว หนึ่ง, เจ้า ของ
บรรทุก เกลือก ไป ขาย เมือง ๆ. ครึ่ง หนึ่ง วัว ต่าง ตัว นั้น
เดิน ข้าม ห้วย เขียบ หิน พลาก, พลัด ตก ลง ไป อยู่ ใน
แอ่ง น้ำ ใน ห้วย, กว่า เจ้า ของ จะ ลง ไป จูง ขึ้น มา ได้
ก็ พ่อ เกลือก ที่ อยู่ ใน ต่าง ถูก น้ำ ละลาย ไป หมด. เมื่อ
จูง ขึ้น มา ถึง บน บก ฐิติ เบา หดัง จึง นึก ว่า ที่ ได้ ลง
ไป แอ่ง อยู่ ใน น้ำ นั้น, ทำให้ ของ ที่ เขา บรรทุก หดัง เบา
ไปได้. แต่ นั้น มา เมื่อ เจ้า ของ พา ต่าง บรรทุก เกลือก ไป
ถึง แม่น้ำ ลำ คดอง แห่ง ไต, วัว ต่าง ตัว นั้น ก็ แกล้ง
ลง ไป นอน เสีย ใน น้ำ, จน เกลือก ละลาย ทุก คราว มา.

พ่อค้าต่างเห็นวัว โกงเช่นนั้น, คราวหลังจึงแกดถึง
 เา นุ่น บรรทุกต่าง วัว ตัว นั้น, ให้หนักเท่ากับที่เคย
 บรรทุก เกลือ มา แต่ ก่อน, ฝ่ายวัวไม่รู้เท่าเจ้า ของ,
 ครั้นเดินไป ถึง หวังน้ำ, ก็ลงไป นอนแช่น้ำเสียอีก.
 คราวนั้นนุ่นไป ถูก น้ำ เข้า ก็อึดน้ำ, หนัก ขึ้น กว่า เวลา
 แห้ง. วัว ตัว นั้น ก็ต้อง หนัก หลัง ยิ่ง กว่า แต่ ก่อน,
 เจ้า ของทำ อย่าง นั้น วัว ตัว นั้น เจ็ด, ไม่กล้า ลงไป
 นอนใน น้ำ อีก ต่อไป.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “คนโกงเขาเปรียบ
 เขา บ่อยนัก. เขา คงรู้เท่า ทำโทษ คนโกงให้สมกับ
 ที่ โกงเขาได้.”

นิทานที่ ๔๑ เรื่อง กระต่ายป่า กับ กบ.

กระต่าย ป่าฝูงหนึ่ง, อาศัย อยู่ ที่ ป่าละเมาะ
 กระต่าย ฝูง นั้น เคย ออก มา หาอาหาร กิน อยู่ ที่ ตาม นา
 ไร่ข้างป่า นั้น ทุกเวลา เข้า เวลาเย็น. ในเวลาที่ฝูง
 กระต่าย เทียว และ เล็ม หญ้า กิน อยู่, ถ้า เห็น จิ้งจอก
 หรือ คน เดินผ่าน มาแต่ไกล. กระต่าย ก็ หวาด
 ว่า จะ มา ทำร้าย ตน, รีบวิ่ง เข้า ซอก ซ่อน ทั่ว อยู่

ใน หมู่บ้าน. พวกที่ฝืนตื่นเร็ว ก็วิ่ง กลับ เข้าไป ยัง
ป่า ละเมาะ ได้. กระต่าย ทำ แต่ ตั้ง นึก เสมอ มา, จน
นึก เบื่อ หน่าย เอง, จึง มา ปรึกษา กัน ว่า, ถ้า จะ
อยู่ ต่อ ไป ก็ ไม่ เป็น สุข, เพราะ จำ จะ ต้อง ตื่น แท่น ตก
ใจ อยู่ ทุก เช้า ค่ำ. เมื่อ คิด ตั้ง นั้น แล้ว, ผู่ง กระต่าย
จึง เห็น พร้อม กัน ว่า จะ ฆ่า ตัว ตาย เสีย, จะได้
ไม่ ลำบาก อีก ต่อ ไป. พอ รุ่ง เช้า ขึ้น, ผู่ง กระต่าย พา
กัน วิ่ง ไป ทาง ลำธาร, จะ ไป กระโดด น้ำ ตาย, แต่ พอ
ไปถึง ผัง น้ำ, ก็ เห็น ผู่ง กบ ตื่น ตก ใจ กลัว, กระโจน
ลง ใน น้ำ, ดำ หาย ไป. กระต่าย เฒ่า ที่ เป็น ใจ ผู่ง
หยุด ชะงัก แล้ว ร้อง ขึ้น ว่า “พวก เรา นี้ โง่ จริง ๆ, มิ
ใช่ ว่า พวก เรา ตื่น ตก ใจ ง่าย ๆ แต่ พวก เติญ เมื่อ ไร,
ถึง สัตว์ จำ พวก อื่น ก็ ขลาด เหมือน กัน. เมื่อ เป็น
เช่นนั้น, เรา จะ มา พา กัน ฆ่า ตัว ตาย เสีย ด้วย เหตุ
ใด?” ว่า แล้ว ผู่ง กระต่าย ก็ พา กัน กลับ ไป อยู่ ใน ป่า
ละเมาะ ตามเดิม.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “บางทีรู้ สักว่า
 ตน มีความทุกข์ร้อนยิ่งกว่า ผู้อื่น, แต่ที่จริงผู้ที่
 เขามีทุกข์ ร้อน กว่า ตน ยังมี, เพราะ ฉะนั้นใน การ
 ที่จะ ทำ อะไรไป ด้วย ความ รู้ สัก ทุกข์ ร้อน, ควร
 พิจารณา เสียให้ มากก่อน.

นิทานที่ ๔๒ เรื่อง กวาง กับ เสือ.

กวาง ตัวหนึ่ง ออกเที่ยว หา กิน อยู่ ที่ ชายป่า. ใน
 ขณะ ที่ แะแต้มหญ้า กิน เพลิน อยู่. กวาง เหลือบ
 ไป เห็น นายพราน ถือ หน้าไม้ เดิน ต่อม เข้า มาทาง หมู่ไม้.
 ก็ มีความ ตกใจกลัว. กระโดดหนี เข้าป่าไป. ส่วน
 นายพราน ก็ สะกด รอย ตาม รุก เข้าไป. จน กวาง จน
 ตัว จะ หนี ไป ไหน ไม่ รอด, จึง วิ่ง เข้าไป ซ่อน ตัว อยู่
 ใน ถ้ำ เสือ. ฝ่าย เสือ เมื่อ เห็น กวาง วิ่ง เข้าไป ใน
 ถ้ำ. เสือ ก็ หมอบ ฟุบ ลง ที่ ข้าง ก้อน หิน ใหญ่. ไม่ ให้
 กวาง เห็น. ปลั่ง อยู่ ให้ กวาง เข้าไป จน ก้น ถ้ำ แล้ว. ก็

กระโจนเข้าจับคอ กวางล้มตาย อยู่ ณ ที่ซ่อนนั้นเอง.
กวาง ในเมื่อเวลาจะตื่นใจ, ร้องขึ้นว่า “คุณเถอะ
อันตรายย่อมมี อยู่ไม่ว่าที่ไหน, เราหนีคนพันแล้ว
ก็ยังมา ประเสีอเข้าอีก.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “การที่จะหลบ
หลีกอันตราย, จงคิดเสียให้รอบคอบก่อน, ระวัง
อย่าวิ่งเข้าไปหาอันตรายเข้าอีกได้.”

นิทานที่ ๔๓ เรื่อง สิง กับ คน ทอดแห.

ชายผู้หนึ่งทอดแหอยู่ที่ริมฝั่งน้ำ. ที่ข้าง
ตลิ่งนั้นมีต้นหว้าใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง, กำลังออกลูก
ตก. ถึงที่ กำลังปลิดลูกหว้าจินอยู่, เมื่อเห็น ชาย
นั้นเหวี่ยงแหไป, นึกประหลาดใจ, จึงดูอยู่
จนลืมกินลูกหว้า. ในที่ตรงนั้นพะเนินมีกิ่งปลาชุ่ม.
ชายที่ทอดแหจึงทอดแหเพลिनไป, จนลืมกินข้าวเช้า.
ครั้นตกสายเข้า คนทอดแหทนหิวไม่ไหว, ก็เอา

เรือผูกทั้งไว้ที่โคนต้น ห้ว ตัว กลับไปกิน ข้าว ที่
บ้าน, และ คิดไว้ว่า, เมื่อ กิน ข้าว แล้ว จะ กลับ มา
ทอดแห ต่อไป อีก. ฝ่าย ถึง เมื่อ เห็น คน เติ
กลับไปแล้ว, ก็ ลง มา จาก ต้น ห้ว, ไต่ ลง ไป ใน
เรือ, จับ แห จะ ทอด กุ้ง ปลา เอา อย่าง คน. แต่ แห
เป็น ของ กว้าง ใหญ่ เกิน ตัว ถึง, จึง พัน ตีน พัน มือ ถึง
ยุง เหยิง. ถึง ยิง ตื่น รน เท้า ไท, แห ก็ ยิง พัน ยุง
หนัก เข้า ทุก ที. ลง ท้าย ที่ สุด ถึง ก็ พลาด แคม เรือ
ตก ลง ไป ใน น้ำ, ทั้ง ๆ แห พัน ตัว อยู่ ตั้ง นั้น. เมื่อ
ถึง ตื่น แร้ง จะ จม น้ำ ตาย, จึง ร้อง ขึ้น ว่า “นี่ แห ละ
ลมน้ำ หน้า ตัว เรา เอง ที่ เรา ชอบ สู้ รู้.”

* * *

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “จะ ทำ การ สิ่ง ไ
ต้อง รู้ จาก ประมาณ กำ ลัง ตน. อย่า หลง ไป ว่า ใคร เขา
ทำ อะไร ได้ แล้ว, เรา จะ ทำ เหมือน เขา ได้ ทุก อย่าง.”

— ❀ ❀ ❀ —

นิทานที่ ๔๔ เรื่องคนเลี้ยงแพะ กับ ลูกเสือ.

ชายคนหนึ่ง เป็น พ่อค้า ขายแพะ, ^{ผู้}เลี้ยงแพะ
ไว้ฝูงหนึ่งที่ริม สถานี รถไฟ. วันหนึ่ง ชายนั้น
เข้า บำ, จะไป ตัดไม้ ไม้มา ทำ คอกแพะ. ขณะเมื่อ
เดินไป ถึง เชิงเขา. ชายนั้น พบ ลูกเสือ หดง แม่
ตัวหนึ่ง, เดิน อยู่แต่ ลำพัง, จึง จับเอา มา เลี้ยงไว้.
แล้ว หัก ให้ ลูกเสือ เทียว ะโมย ลูกแพะ ของ ชาว บ้าน
ที่ใกล้ เคียง. ส่วน ลูกเสือ นั้น, ถ้าวันไหน ะโมย
ลูกแพะ ของ ชาว บ้าน ได้ สอง ตัว, ก็ กัด กิน เสีย ตัว
หนึ่ง, เหลือ เอา ไป ให้ เจ้า ของ แม่ ตัวเดียว. ถ้าวันไหน
ะโมย แพะ ของ คน อื่น ไม่ได้, พอ ตกกลาง คืน ลง
ก็ ะโมย แพะ ของ เจ้า ของ กิน เสีย ทุก วันไป.

* * *

นิทานเรื่องนี้ สอน ให้ รู้ว่า “การ คิดหา ประโยชน์
ใส่ ตัว ใน ทาง มิชอบ, ลง ปลาย มัก จะ เสีย ประโยชน์
ตนเอง.”

นิทานที่ ๔๕ เรื่องคนเลี้ยงวัวกับวัวหาย.

ยังมีวัวบ้านฝูงหนึ่ง. เขาปล่อยให้กินหญ้า
อยู่กลางทุ่งนา. วัวตัวหนึ่งเจ้าปัญญา, คิดเห็นว่า,

การที่หา กิน อยู่ กับ เพื่อน มาก ด้วย กัน เช่น นั้น, ไม่
 สู้จะได้ หน้่า อ่อน และ หน้่า ชะนิตที่ดี ๆ กิน น้ก. คิด
 แล้วว้ว ทั่ว นั้น ก็ออก จาก ฝูง, เข้าไปหา หน้่า กิน
 ที่ชายป่า แต่โดย ลำพัง. ใน มิ ช้่า มิ นาน ราชสีห์ ทั่ว
 หนึ่งได้ สืบ ว้ว, ก็เดิน ตาม สืบ ออกมา ทาง ชายป่า,
 พบ ว้ว กำลัง กิน หน้่า เพลิน อยู่, ก็ กระ โจน เข้า ตบ
 กัด พัด เหวี่ยง จน ว้ว ตาย แล้ว, ราชสีห์ ก็ พา ไปไว้ยัง
 ถ้ำ ที่ดิน เขา, ครั้น ตก บ่าย ลง, คน เลี้ยง ว้ว ออกมา
 จาก ที่ พัก, จะ มา ค้่อน ฝูง ว้ว เข้า คอก, แต่ เมื่อ
 มา นับ ว้ว ดู, เห็น ว้ว หาย ไป ทั่ว หนึ่ง, จึง ออก
 เทียว ตาม หา จน เหนื่อย, ก็ ไม่ พบ ว้ว. คน เลี้ยง ว้ว
 หมอบ บ้ญญา, จึง ลง น้ง กราบ ไหว้ บ่น เจ้า ป่า, ขอ ให้
 ช่วย ให้ พบ ว้ว, แล้ว จะ แก่ บ่น ค้วย หมู เบ็ด ไก่. พอ บ่น
 แล้ว ได้ สัก หน้่อย, คน เลี้ยง ว้ว เดิน ไป พบ ถ้ำ ที่ ราชสีห์
 อยู่. เมื่อ คน เลี้ยง ว้ว ชะ โงก เข้า ไป ใน ถ้ำ, เห็น ราชสีห์

กำลังกินวัวอยู่, ก็ตกใจกลัว, ร้องขึ้นว่า “คราว
นี้ ถ้าตัวข้าพเจ้า รอดชีวิตไปได้แล้ว ข้าพเจ้า
จะถวายวัวให้แก่เจ้าป่า เพิ่มขึ้นอีกตัวหนึ่ง.”

* * *

นิทานเรื่องนี้ ตรงกับ สุภาษิตที่ว่า “เสีย น้อย
เสีย ยาก. เสีย มาก เสีย ง่าย.” คือสอนให้รู้ว่า
“เมื่อเรา เสีย ของอะไรไป บ้าง เล็ก น้อย แล้ว. ก็อย่า
บ่น ร่ำไร หรือ รุน ราว ให้เกิน ไป นะ. เกลือก จะ กลับ
เสีย ซ้ำ เติม เข้า ไป อีก.”

